

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง

โดย
นางสาวณิชา เพชรศรีงาม

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

BUDGET MANAGEMENT IN NONG RI - NONG KRANG SCHOOL NETWORK

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Education EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Department of Educational Administration

Academic Year 2025

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง
โดย	นางสาวณิชา เพชรศรีงาม
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แผน ข
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

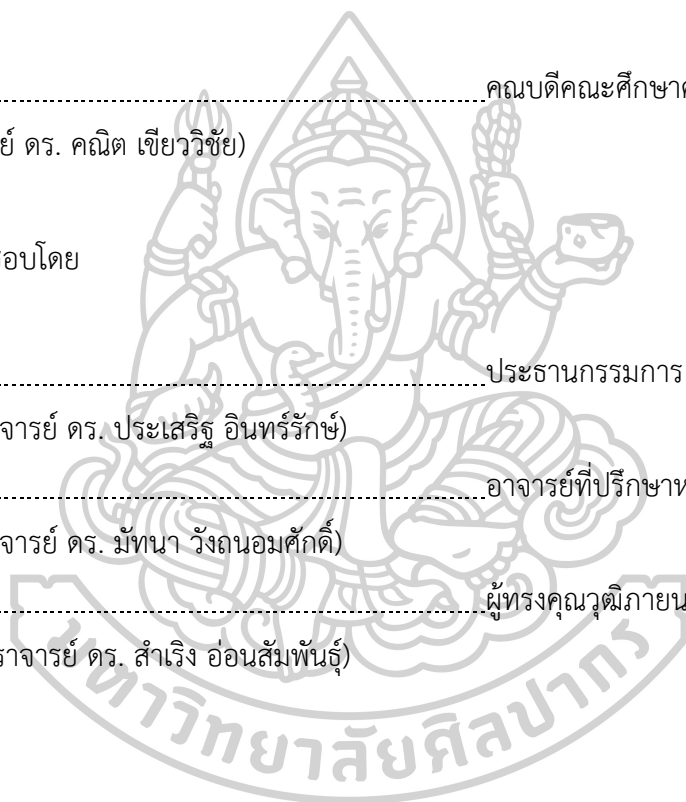
.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำเริง อ่อนสัมพันธ์)

660620126 : การบริหารการศึกษา แผน ข

คำสำคัญ : การบริหาร, งบประมาณ, โรงเรียน

นางสาว ณิชชา เพชรศรีงาม: การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง และ 2) แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ประชากรของการวิจัย คือ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง จำนวน 7 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการวางแผนงบประมาณตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง พบว่า 1) วางแผนงบประมาณให้ครอบคลุมแหล่งเงินที่ได้รับการจัดสรร 2) ประชุมกำหนดแนวคิดคำนวณต้นทุนโดยยึดมาตรฐานราคากลาง 3) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งที่ชัดเจนมีแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องเป็นขั้นตอน 4) กำหนดขั้นตอนการใช้งานงบประมาณให้ชัดเจนตั้งแต่การเสนอขอใช้งบประมาณตามแผนประจำปี 5) ประชุมกำกับติดตามและรายงานการใช้งานงบประมาณโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาทุกครั้ง 6) ประเมินโครงการ/กิจกรรม และสรุปงบประมาณประจำปีเพื่อใช้วางแผนและปรับปรุงปีถัดไป 7) กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและใช้ข้อเสนอแนะพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน

660620126 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : Management, Budget, School

Miss Nitcha PHETSRINGAM : BUDGET MANAGEMENT IN NONG RI - NONG KRANG SCHOOL NETWORK Thesis advisor : Associate Professor Mattana Wangthanomsak, Ph.D.

The purposes of this study were to know 1) the budget management in Nong Ri-Nong Krang school network and 2) guidelines for the budget management in Nong Ri-Nong Krang school network. The population of the research was 7 schools in the Nong Ri-Nong Krang network. Each school provided 5 respondents, including the school director, the head of the budget management, the chairperson of the school board committee, and 2 teachers, totaling 35 people. The research tools were opinionnaire and structured interviews regarding school budget management, based on Chaisit Chalermmeeprasert's concept. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis. The research results found that

1. The budget management in Nong Ri-Nong Krang school network collectively and individually was at the highest level. ranked from highest to lowest in the following order: procurement system management, internal auditing, financial management and budget control, financial reporting and performance, asset management, production cost calculation, and budget planning, respectively.

2. Guidelines for the budget management in Nong Ri-Nong Krang school network found that: 1) Budget planning should cover all allocated funds, 2) Hold meetings to determine cost calculation concepts based on standard market prices, 3) Establish clear appointment orders and procurement procedures, 4) Clearly define budget utilization procedures, starting from the submission of annual budget requests, 5) Hold meetings to monitor, track, and report on budget utilization, obtaining approval from the committee each time, 6) Evaluate projects/activities and summarize the annual budget for planning and improvement in the following year, 7) Define success indicators and use recommendations to improve management efficiency.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง” สำเร็จลุล่วงด้วยดีซึ่งได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธุ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการค้นคว้าอิสระเล่มนี้จนถูกต้องและเสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ขอขอบคุณพี่ เพื่อน และน้องชาวสาขาหลักสูตรการบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้คำแนะนำและกำลังใจที่ดีตลอดมาขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 4 ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีคุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ณิชา เพชรศรีงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	4
ปัญหาของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามงานวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
การบริหารงบประมาณ.....	12
ประวัติความเป็นมาการบริหารงบประมาณ.....	12
ความหมายการบริหารงบประมาณ.....	13
ความสำคัญการบริหารงบประมาณ.....	16
หลักการบริหารงบประมาณ.....	17

ขอบข่ายการบริหารงบประมาณ.....	19
รูปแบบการบริหารงบประมาณ.....	24
โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
งานวิจัยในประเทศ.....	35
งานวิจัยต่างประเทศ.....	37
สรุป	40
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	41
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	41
ระเบียบวิธีวิจัย.....	42
แผนแบบการวิจัย	42
ประชากร	42
ผู้ให้ข้อมูล	43
ตัวแปรที่ศึกษา	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	48
สรุป	49
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนอง กร่าง	52

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ	72
ข้อเสนอแนะของการวิจัย	72
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	73
รายการอ้างอิง	74
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	81
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	83
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์และรายชื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	91
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	94
ประวัติผู้เขียน	99

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและผู้ให้ข้อมูล	43
ตารางที่ 2 สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม (X_{tot})	53
ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ (X_1)	54
ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต (X_2)	55
ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (X_3)	56
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (X_4)	57
ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ (X_5)	58
ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (X_6)	59
ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายใน (X_7)	60

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย	10
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย	11

บทที่ 1

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในด้านการศึกษา ตามมาตรา 54 ว่า “บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย” สะท้อนให้เห็นถึงหลักการสำคัญของรัฐในการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษาแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเน้นให้การศึกษาระดับพื้นฐานจำนวนไม่น้อยกว่าสิบสองปีเป็นสิทธิที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งยังมุ่งให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป¹ การปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรทางการศึกษาที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทและแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับยุคสมัย หลักการดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) มาตรา 28 ซึ่งได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้สอดคล้องกับช่วงวัยและศักยภาพของแต่ละคน ทั้งนี้ การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ ความรู้ ความคิด ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ต่อสังคม และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาวิชาการและวิชาชีพพระดับสูง รวมถึงการสนับสนุนการค้นคว้าและการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาสังคมไทยให้มีความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว²

สถานศึกษานับเป็นหน่วยงานสำคัญทางการศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ความคิด และทักษะชีวิต รวมถึงมีความกล้าในการคิด การกระทำ และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การที่สถานศึกษาจะสามารถดำเนินงานและขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัย

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนที่ 40 ก. (6 เมษายน 2560), 36.

² พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 28, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (22 กรกฎาคม 2553), 8.

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถและประสิทธิภาพสูง เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง วางนโยบาย และบริหารจัดการในทุกมิติ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษายังขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการสร้าง ความศรัทธาและความร่วมมือจากบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และความเข้าใจในผู้ร่วมงาน เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริหารงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น³

ปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาและเป็นแรงผลักดันให้การดำเนินงานทางการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ การบริหารงบประมาณ ซึ่งนับเป็นองค์ประกอบหลักของการบริหารงานในทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ต่างจำเป็นต้องพึ่งพาการจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องอาศัยการวางแผนที่รอบคอบและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรทางการเงินที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร การจัดทำงบประมาณควรคำนึงถึงการคาดการณ์แนวโน้มทางการเงินในอนาคต ทั้งด้านรายรับและรายจ่าย เพื่อให้สามารถเตรียมมาตรการรองรับและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการชะลอตัวหรือหยุดชะงักของการดำเนินงานภายในองค์กร ที่สะท้อนถึงแนวคิดในการบริหารจัดการขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงสร้าง และวิธีการดำเนินงาน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ การจัดทำงบประมาณที่มีเหตุผล โปร่งใส และสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานมีทิศทางชัดเจน มีความคล่องตัว และสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างยั่งยืน⁴

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับระบบและวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐ ทั้งนี้ การบริหารงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 15 ปี ถือเป็นนโยบายสำคัญที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

³ Kae H. Chung and Leoon C. Magginson, **Organization Behavior Development Managerial Skills** (New York : Harper and Row Pubisher,1981), 120.

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **การบริหารการเงินในโรงเรียนมัธยมศึกษา** (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2543), 7.

พ.ศ. 2561–2580 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการ “ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ”⁵ เฉพาะมิติด้านการศึกษา โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ผ่านการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการบริหารงบประมาณอย่างมีความยืดหยุ่นและคล่องตัว ภายใต้กรอบของกฎหมายและนโยบายที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ตามแผนงานในเชิงบูรณาการ ยังต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำค่าใช้จ่ายต่อหน่วย แผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ควบคู่กับการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ เพื่อให้การบริหารงบประมาณมีความรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม⁶

ดังนั้น การบริหารงบประมาณในโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจในงานอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนมีความละเอียด รอบคอบ ในการดำเนินงาน สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสม โปร่งใส และยุติธรรม เพื่อให้ดำเนินงานไปได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานจำเป็นต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้การใช้งบประมาณที่มีอยู่เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่อาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต เพื่อให้สามารถวางแผนและแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคหรือความล่าช้าในการดำเนินงานงบประมาณยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนแนวคิดและแนวทางในการบริหารงานของหน่วยงาน รวมถึงมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ นโยบายที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2568 (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568), 134.

⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การจัดทำงบประมาณแบบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEL) (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547), 8.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีบทบาทในกระบวนการจัดทำและขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนดังกล่าวได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบทของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งในด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนาทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญความท้าทายร่วมกัน และมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 ทั้งนี้ ยังได้อ้างอิงผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552-2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการเรียนรู้ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการเชื่อมโยงการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “คนไทยทุกคนเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตลอดชีวิต ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21”⁷

การบริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใส และใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ซึ่งมีบทบัญญัติให้มีการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานของส่วนราชการบรรลุผลตามเป้าหมายตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2562 กำหนดให้การใช้งบประมาณรายจ่ายต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หน่วยรับงบประมาณต้องดำเนินการ ด้วยความโปร่งใส คำนึงค่าประหยัด และคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพ⁸

⁷ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560–2579 (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2560), ค.

⁸ สำนักงบประมาณ, “ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2562”, หมวด 4 (31 กรกฎาคม 2562), 6-8.

ตามหลักการที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2545 ตลอดจนแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561) ได้มีการกำหนดทิศทางการปรับปรุงระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศไทยให้มีความ เป็นเอกภาพด้านนโยบาย แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เกิดความหลากหลายในการบริหารจัดการและการปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง การปฏิรูปการศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว มุ่งเน้นให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา จากส่วนกลางไปยังหน่วยงานระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษา โดยมีพื้นฐานทางกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 39 ซึ่งกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการกระจายอำนาจใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษามีอิสระในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียน 2) ด้านงบประมาณ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างคล่องตัวและคุ้มค่า 3) ด้านการบริหารงานบุคคล เพื่อให้การแต่งตั้ง โยกย้าย และพัฒนาบุคลากรสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา 4) ด้านการบริหารทั่วไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในระดับพื้นที่ การกระจายอำนาจดังกล่าวส่งผลให้สถานศึกษามีความคล่องตัว อิสระ และยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นในการบริหารจัดการสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้มีความเท่าเทียมและยั่งยืนในระยะยาว⁹

ปัญหาของการวิจัย

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง จำนวน 7 โรงเรียน อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ได้รับการตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 จากการรายงานผลตรวจสอบภายใน ที่เอกสาร ศธ 04222/1263 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2567 เรื่อง รายงานผลการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีของสถานศึกษาและการให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว สรุปข้อตรวจพบจากการสังเคราะห์รายงานการตรวจสอบในระดับโรงเรียนของอำเภอปอพลอย พบประเด็นดังนี้

⁹ วรกาญจน์ สุขสดเขียว, การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 9 (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), 1.

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนงบประมาณและจัดสรรงบประมาณยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร

2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต พบว่า มีการคิดต้นทุนและค่าใช้จ่ายไม่เป็นตามราคาที่กำหนดไว้ เนื่องจาก ขาดการติดตามตรวจสอบการบริหารต้นทุนที่เหมาะสม และการเทียบราคาให้เป็นปัจจุบัน

3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่า มีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ทำให้บางครั้งโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องการจัดซื้อได้

4. ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ พบว่า โรงเรียนบางโรงเรียนมีการบริหารจัดการงบประมาณไม่เป็นระบบเท่าที่ควร

5. การบริหารสินทรัพย์ พบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการซ่อมแซมและดูแลให้พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ ขาดการวางแผนในการจัดหาสินทรัพย์เพื่อทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ ทำให้การใช้งานพัสดุไม่เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

6. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ พบว่า การตรวจสอบควบคุมการบริหารการดำเนินงานกิจกรรมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง¹⁰

สรุปจากประเด็นดังกล่าว พบประเด็นของปัญหาที่สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานงบประมาณและการเงินควรมีความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณที่มีความสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เพราะถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ในการบริหารงานด้านงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องใช้ความพยายาม ความรู้ ความสามารถ ความละเอียดรอบคอบ ถี่ถ้วน ตลอดจนความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และยังต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลังและระเบียบภายใน ถือเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารจัดการในโรงเรียน เพราะการบริหารงบประมาณถือเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน จึงเป็นเหตุสำคัญที่ต้องตระหนักถึงความโปร่งใส ไตร่ตรอง ตรวจสอบ ดำเนินการปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน เป็นไปตามขั้นตอนแนวทางหลักการ และนโยบายที่เกี่ยวข้องอย่างมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

¹⁰ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4, “หนังสือที่ ศธ 04222/1263 เรื่องรายงานผลการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีของสถานศึกษา และการให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567,” 27 พฤษภาคม 2567.

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

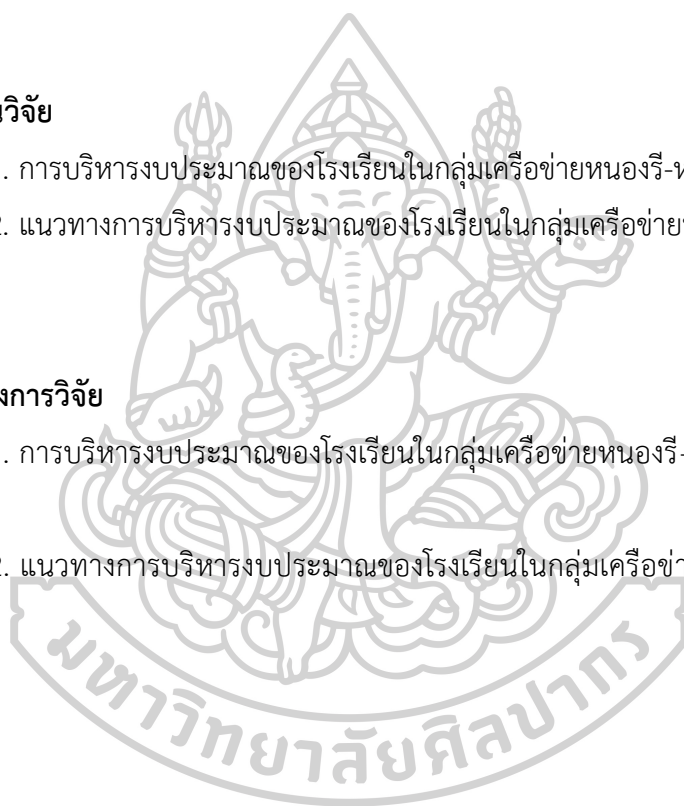
1. เพื่อทราบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง
2. เพื่อทราบแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

ข้อคำถามงานวิจัย

1. การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง มีหลายแนวทาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายทฤษฎีเชิงอ้างอิงของการวิจัยไว้เป็นกรอบของการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) โดยแนวคิดที่กล่าวว่าโรงเรียนเป็นองค์กรระบบเปิด ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Transformation Process) ผลผลิต (Outputs) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการกระบวนการ (Transformation Process) หมายถึง การบริหารงานโรงเรียน เช่น กระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานงบประมาณ กระบวนการจัดการบริหารทรัพยากรบุคคล การนิเทศการศึกษา หรือ การดำเนินงานของผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จตามที่โรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้ โดยมีผลผลิต (Outputs) หมายถึง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ผลสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์และการบริการของโรงเรียน ที่บ่งบอกถึงคุณภาพโรงเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การปฏิบัติงานของครู การขาดงาน การลาออกจากงาน อัตรา การออกกลางคันของนักเรียน และความพึงพอใจในการทำงาน เป็นต้น ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ โดยสารสนเทศเหล่านี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการต่าง ๆ และผลผลิตในอนาคตที่มีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบโรงเรียน ได้แก่ แรงผลักดัน ด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ภาวะสถานการณ์ปัจจุบันเข้ามากระทบกับโรงเรียน¹¹

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งมีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ เสนอแนวคิดดังนี้ สมาน อัสวภูมิ กล่าวถึง บริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา ควรครอบคลุม 7 ด้านสำคัญ ดังนี้ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารบัญชี 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์¹² ส่วนสัมมา รณิธย์ กล่าวถึง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ไว้ดังนี้ 1) การจัดตั้งงบประมาณ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 4) การระดมทรัพยากรและการจัดการสินทรัพย์ 5) การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้จ่าย

¹¹ Fred C. Lunenburg. and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 7th ed. (CA: Wadsworth Publishing, 2022), 25.

¹² สมาน อัสวภูมิ, **การบริหารการศึกษสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (อุบลราชธานี : หจก. อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์, 2551), 33-37.

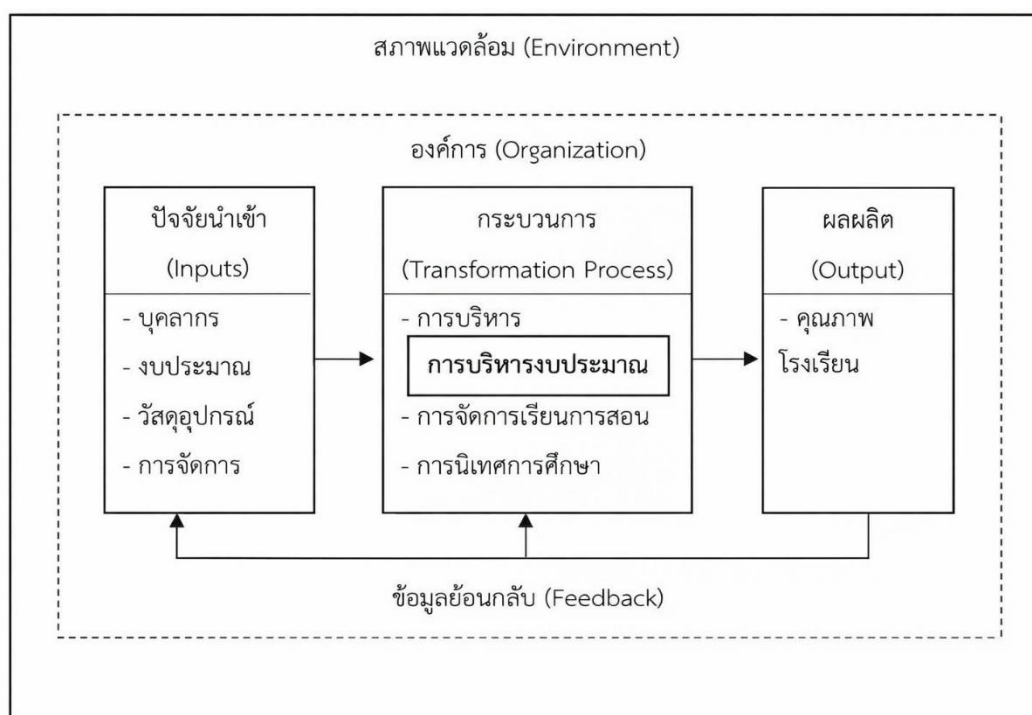
งบประมาณ¹³ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การบริหารงบประมาณเป็นการจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมอบอำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณภายใต้กรอบการดำเนินการที่กำหนดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว มีความคล่องตัวมากขึ้น และมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการด้านงบประมาณให้กับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สถานศึกษานิติบุคคลสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดภายใต้ระเบียบและกฎหมายรองรับ¹⁴ และแนวคิดของชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ กล่าวถึง การบริหารงบประมาณประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7) การตรวจสอบภายใน¹⁵ มาช่วยในการบริหารงบประมาณและติดตามประเมินผลโดยผ่านกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็นความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากรต่อภารกิจขององค์กรได้ โดยสามารถนำเสนอแนวคิดดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

¹³ สัมมา รัตนธัย, **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ : ขั้วฟาง 2560), 107.

¹⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล**, (กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตร, 2556), 58.

¹⁵ ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, **มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : อีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2544), 22-23.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg, and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 7th ed. (CA: Wadsworth Publishing, 2022), 25.

: ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ, **มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2544), 22-23.

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยศึกษาการบริหารงบประมาณ ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนการผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 7) การตรวจสอบภายใน¹⁶ ซึ่งกำหนด ดังแผนภูมิที่ 2

¹⁶ ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ, **มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2544), 22-23.

การบริหารงบประมาณ
การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนผลผลิต การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การบริหารสินทรัพย์ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ การตรวจสอบภายใน

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ, มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2544), 22-23.

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีนิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกรอบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามมาตรฐานจัดการทางการเงินประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7) การตรวจสอบภายใน

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง หมายถึง สถานศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสภายใต้สังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนบ้านลำอี่ชู โรงเรียนบ้านหลังเขา โรงเรียนบ้านหนองรี โรงเรียนบ้านหนองแกใน โรงเรียนบ้านหนองสำโรง โรงเรียนบ้านหนองหวาย และโรงเรียนบ้านหนองกร่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 1) การบริหารงบประมาณ 2) โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

การบริหารงบประมาณ

ประวัติความเป็นมาการบริหารงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณได้เริ่มขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย ราวคริสต์ศตวรรษที่ 16-17 ซึ่งเป็นสมัยที่สภาผู้แทนราษฎรสงวนอำนาจที่จะได้อนุมัติรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลในการจัดทำงบประมาณมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องการควบคุมการรับและใช้จ่ายเงินของรัฐบาล กล่าวคือ ต้องการทราบว่ารัฐบาลจะเรียกเก็บภาษีอะไรบ้าง จะนำเงินที่ได้จากการเก็บภาษีอากรไปใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง คำนวณค่ามากน้อยเพียงใด ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 18 จึงได้มีการจัดทำงบประมาณแผ่นดินขึ้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้มีการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน โดยการจัดทำงบประมานนั้น รัฐบาลจะเป็นผู้จัดทำขึ้นก่อนและขยายขอบเขตไปองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานธุรกิจใหญ่ ๆ ของเอกชน เริ่มแรกนั้นการจัดทำงบประมาณแผ่นดินมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองและการคลังเท่านั้น กล่าวคือ เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติใช้งบประมาณแผ่นดิน เพื่อเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลและเพื่อจัดระเบียบการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล ในปัจจุบันนี้การจัดทำงบประมาณแผ่นดินยังมีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและสังคม¹⁷ ประเทศไทยพบปัญหาการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จึงต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ โดยการจัดทำงบประมาณที่มีความสัมพันธ์กับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะว่า ประชาชนต้องการรับรู้และควบคุมการรับและการจ่ายเงินของรัฐบาล งบประมาณถือว่ามีจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2475 หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2476 เพื่อจัดวิธีการงบประมาณให้สอดคล้องกับระบอบการปกครองใหม่ ในช่วงปี

¹⁷ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการปฏิบัติ ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2548** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 9.

พ.ศ.2476–2498 รัฐสภาได้มอบอำนาจให้เป็นฝ่ายอนุมัติงบประมาณที่เสนอโดยฝ่ายบริหาร การจัดทำงบประมาณเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีคลัง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2502 ได้มีประกาศใช้ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line item Budget) ขึ้นเป็นครั้งแรก และเปลี่ยนเป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีแทน ต่อมาปีงบประมาณ 2525 สำนักงบประมาณได้นำระบบงบประมาณแบบแสดงแผนงาน (Program Budgeting) ขึ้น และได้พัฒนาใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Base Budget : PBB) ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการงานอย่างเป็นระบบและมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอในปี 2546 และต่อมาได้มีการปรับระบบงบประมาณให้สามารถวัดผลการดำเนินการที่สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ (Strategic Delivery Target) และเรียกระบบงบประมาณนี้ว่าระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic performance Base Budgeting : SPBB)¹⁸

ความหมายการบริหารงบประมาณ

จากการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณเมื่อพิจารณาความหมายของการบริหารจัดการงานงบประมาณ นักวิชาการได้กล่าวว่า มีความหมายแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ และลักษณะการให้ความหมายของนักวิชาการ ซึ่งมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไป และมีความหมายได้หลายนัย ได้ดังนี้

เชอร์วูด (Frank P. Sherwood) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จคือแผนในรูปแบบตัวเงิน ที่แสดงโครงการและกิจกรรมทั้งหมดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง รวมถึงการประมาณการค่าใช้จ่าย การบริหารจัดการ และทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดเตรียม 2) การอนุมัติ และ 3) การบริหาร¹⁹

ออตโต (Otto) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง แผนเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินและการใช้จ่ายของรัฐบาลในระยะเวลาที่กำหนด โดยเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้า²⁰

¹⁸ วรณัฐ สาเกพล. **ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน**. เข้าถึงเมื่อ 17 ธันวาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20210906-1.pdf>

¹⁹ Frank P. Sherwood, **The Management Approach to Budgetin** (Brusseles: International of Administrative Science, 1954), 11-12.

²⁰ Otto Eckstein, **Public finance**, 4th ed. (NJ.: Prentice-Hall Publishers, 1979), 30.

กูลิค และ เออร์วิก (Gulick and Urwick) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง กระบวนการจัดทำและบริหารงบประมาณทางการเงินอย่างเป็นระบบ ซึ่งรวมถึงการวางแผนการใช้จ่ายเงิน การจัดทำบัญชี การควบคุมและดูแลการใช้จ่าย การตรวจสอบบัญชีอย่างละเอียด รอบคอบ และรัดกุม เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรหรือโครงการนั้น ๆ²¹

ชัยสิทธิ์ เณลิมมีประเสริฐ กล่าวถึง การบริหารงบประมาณ หมายถึง กระบวนการที่ครอบคลุมหลายด้านเพื่อให้การจัดการงบประมาณมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผนงบประมาณ การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การบริหารสินทรัพย์ รวมถึงการตรวจสอบภายใน กระบวนการเหล่านี้สอดคล้องกับระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ และเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ทำให้การบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร²²

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์การจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา มีการวางแผนกลยุทธ์ จัดทำข้อมูลทรัพยากร จัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ และจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา มีการกำกับตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา²³

การดี อนันต์นาวิ กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง กิจกรรมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกัน ดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้กระบวนการ และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน²⁴

²¹ Luther Gulick and L. Urwick, *Papers on the Science of Administration*, (London : Routledge, 2004), 13.

²² ชัยสิทธิ์ เณลิมมีประเสริฐ, มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : ชีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2544), 22-23.

²³ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าพาสตูล์ (ร.ส.พ.), 2550), 40-51.

²⁴ การดี อนันต์นาวิ, หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา, (สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด, 2552), 1.

ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่แสดงถึงความต้องการและแผนการดำเนินงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปแบบของแผนการเงินและโครงการประจำปีงบประมาณ โดยรัฐบาลให้คำมั่นต่อรัฐสภาและประชาชนว่าจะใช้จ่ายงบประมาณตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ร่วมกัน²⁵

กชกร เฉลิมกาญจนา กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง รายงานที่เป็นตัวเลขซึ่งมีการคาดการณ์ระดับกิจกรรมที่เกิดขึ้นหรือที่ต้องการซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต²⁶

สำนักงบประมาณ ให้ความหมายว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล ในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อใช้จ่ายดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยแสดงแหล่งที่มาของรายรับที่จะนำมาใช้จ่ายตามแผนที่กำหนดไว้ด้วย²⁷

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ คือ แผนงานที่แสดงเป้าหมายของการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของกิจการในลักษณะที่เป็นตัวเลข ทั้งที่เป็นจำนวนเงิน และไม่ใช่จำนวนเงิน โดยปกติงบประมาณจะมุ่งเน้นไปที่ตัวเงินเป็นหลัก การจัดทำงบประมาณ จะกำหนดขึ้นตามแผนงานในรอบระยะเวลาหนึ่ง²⁸

สุปรียา แก้วละเอียด กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง เป็นการแสดงสถานะทางการเงินหรือแผนขององค์กรในอนาคต หน่วยครอบครัวยุทธกิจหรือรัฐ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลด้านรายรับ รายจ่ายกิจกรรมต่าง ๆ และวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่าง ๆ เป็นแผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการ การดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้รวมถึงการประมาณการของการบริหารกิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามแผน²⁹

²⁵ ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, **การบริหารการคลังและงบประมาณสาธารณะ: แนวคิดและทฤษฎี**, (กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 104.

²⁶ กชกร เฉลิมกาญจนา, **การบัญชีบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557), 3.

²⁷ สำนักงบประมาณ, “ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2562”, หมวด 4 (31 กรกฎาคม 2562), 6-8.

²⁸ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, **การบัญชีบริหาร MANAGERIAL ACCOUNTING (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด)**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : กรีนไลฟ์ พรินติ้งเฮาส์, 2563), 226.

²⁹ สุปรียา แก้วละเอียด, **กฎหมายการคลัง ภาครัฐงบประมาณแผ่นดิน**, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2563), 82-83.

จากความหมายของการบริหารงบประมาณดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกรอบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามมาตรฐานจัดการทางการเงินประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7) การตรวจสอบภายใน

ความสำคัญการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการภายในของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน เพราะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กร ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีหน่วยงานและนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึง ความสำคัญการบริหารงบประมาณหมายถึง การที่รัฐบาลใช้การบริหารงบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมเศรษฐกิจของประเทศและการศึกษาที่ต้องอาศัยการบริหารงบประมาณจึงมีบทบาทและความสำคัญซึ่งจำแนกตามบทบาท ได้ดังนี้

1. บทบาทด้านเศรษฐกิจ การบริหารงบประมาณมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศซึ่งเป็นเครื่องมือที่ภาครัฐใช้ในการกำหนดวางแผน ว่านโยบายเพื่อใช้ในการกระตุ้นและพัฒนาประเทศ โดยรวมทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน
2. บทบาทด้านการบริหาร การบริหารงบประมาณเป็นเครื่องมือในการวางแผนดำเนินงานของรัฐบาลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
3. บทบาทด้านการเมือง การบริหารงบประมาณเป็นตัวควบคุมการดำเนินงานของรัฐบาลและเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างความน่าเชื่อถือของรัฐบาลต่อประชาชนทุกภาคส่วน³⁰

³⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 245-247.

รุ่ง แก้วแดง กล่าวถึง ความสำคัญการบริหารงบประมาณว่า การโรงเรียนหรือหน่วยงาน จะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนกำหนดเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญของการใช้เงินให้ชัดเจนกล่าวคือ ต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นอันดับแรกและในการดำเนินงานก็ต้องแสดงให้เห็นว่า ได้ใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับแผนเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา³¹

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ กล่าวถึง ความสำคัญการบริหารงบประมาณว่า เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวางแผนรายรับและรายจ่ายของงานหรือโครงการต่าง ๆ ล่วงหน้า เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินการได้อย่างมีทิศทางและเป็นระบบการจัดทำงบประมาณช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้เป็นกลไกในการกำหนดและควบคุมนโยบายขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานในแต่ละแผนงานและโครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้งบประมาณยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานว่ามีความสอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด กระบวนการดังกล่าวไม่เพียงช่วยสะท้อนความก้าวหน้าและความสำเร็จของงานเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงประสิทธิภาพ ความรอบคอบ และศักยภาพในการบริหารจัดการของผู้บริหารอีกด้วย³²

จากความสำคัญการบริหารงบประมาณดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณมีความสำคัญต่อการวางแผนภายในองค์กรทั้งของหน่วยงานราชการและโรงเรียน เพราะว่าเป็นแผนงานการเงินที่มีการกำหนดรายรับรายจ่ายของงบประมาณ โดยมีการบริหารงบประมาณที่มีส่วนสำคัญทำให้องค์กรดำเนินงานสำเร็จไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

หลักการบริหารงบประมาณ

หลักการบริหารงบประมาณ เป็นการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ เพื่อป้องกันการรั่วไหลของงบประมาณและลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากการอนุมัติงบประมาณโดยรัฐสภาเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ นำงบประมาณที่ได้รับอนุมัติตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปใช้

³¹ รุ่ง แก้วแดง, *โรงเรียนนิติบุคคล*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2546), 121-122.

³² เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, “ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา.” *ประมวลผลชุดวิชาสัมมนาปัญหาแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 7, (นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537), 8.

ง่าย ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่กำหนดไว้³³ ซึ่งตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักการบริหารงบประมาณที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานในสังกัดมีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินการ ซึ่งสามารถสรุปได้ 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณและการปรับแผน 2) การใช้จ่ายงบประมาณ 3) การโอนและเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ 4) การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน³⁴ โดยใช้หลักสำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หลักธรรมาภิบาลในการบริหารมี 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า³⁵

ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวถึง หลักการบริหารงบประมาณว่า เป็นหลักการบริหารงบประมาณจัดการทรัพยากรของหน่วยงานให้เป็นไปอย่างประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและสังคม ซึ่งเป็นเจ้าของงบประมาณ โดยคำนึงถึงหลักการบริหารงบประมาณ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารมีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจ และบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของผู้เรียน
2. หลักความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ การที่ผู้บริหารมีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาจะต้องควบคู่กับความรับผิดชอบต่อโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
3. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องพิจารณาตัดสินใจ และเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัด คุ้มค่า และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย และภารกิจ ซึ่งจะต้องสามารถวิเคราะห์ ความเป็นไปได้

³³ สมศักดิ์ โชติรัตนศิริ, **หลักนิติธรรมกับการบริหารงบประมาณ** (กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ม.ป.ป.), 10.

³⁴ สำนักงานงบประมาณ. **ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2562**, (กรุงเทพฯ : สำนักงานงบประมาณ. 2562), 3 – 30.

³⁵ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีพ.ศ. 2542. **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 63 ง (ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2542). 2 – 3.

ของแผนงาน งาน/โครงการ เพื่อตัดสินใจเลือกแผนงาน งาน/โครงการ ที่เกิดประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้เป้าหมายผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจน สามารถวัดและประเมินผลได้³⁶

กิตติมา ปรีดีติลลิก กล่าวถึง หลักการบริหารงบประมาณว่า หลักการบริหารงบประมาณ ที่ดี มี 2 ประเด็น ดังนี้

1. งบประมาณเป็นแหล่งข้อมูล ที่แสดงรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลในทุกรายการ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้รัฐบาลสามารถพิจารณาและตัดสินใจในการใช้จ่ายงบประมาณ ได้อย่างเหมาะสมและเป็นลำดับตามความสำคัญของแต่ละภารกิจ การมีข้อมูลรายรับรายจ่ายที่ชัดเจน จะช่วยให้การใช้ทรัพยากรทางการเงินเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดการใช้จ่ายที่ซ้ำซ้อน และส่งเสริมให้เกิดความประหยัดในการบริหารงบประมาณของภาครัฐ

2. การกำหนดระบบถ่วงดุลและความรับผิดชอบในกระบวนการบริหารงบประมาณ เป็น อีกองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาจะทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ความสำเร็จของการบริหารงบประมาณย่อมขึ้นอยู่กับระบบและวิธีการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพ โปร่งใส และตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะ นำไปสู่การบรรลุผลตามหลักการบริหารงบประมาณอย่างแท้จริง³⁷

ขอบข่ายการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน มุ่งส่งเสริมความอิสระในการจัดการอย่างคล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยยึดหลักการบริหารที่เน้นผลสัมฤทธิ์และการใช้งบประมาณอย่าง คุ่มค่า การบริหารงบประมาณลักษณะนี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรและใช้ทรัพยากรได้อย่าง เหมาะสม อีกทั้งการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษายังมีส่วนสำคัญในการยกระดับ คุณภาพการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า วัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษามีความอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน โดยมุ่งเน้นให้ผลผลิตและผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงในการ

³⁶ ธงชัย สันติวงษ์, องค์การ ทฤษฎี และการออกแบบ, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2550), 43.

³⁷ กิตติมา ปรีดีติลลิก, การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น, (กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์จำกัด, 2551), 11.

ให้บริการ ตลอดจนส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างเพียงพอและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีขอบข่ายการการบริหารงบประมาณ ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของงบประมาณ เป็นกระบวนการวางแผนและพัฒนานโยบาย เพื่อกำหนดทิศทางการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงาน

1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา เป็นการดำเนินการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดนโยบายทางการศึกษาให้ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของประเทศและความต้องการของชุมชน

1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา เป็นการจัดทำแผนกลยุทธ์ ระยะสั้นและระยะยาว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารจัดการการศึกษาอย่างเป็นระบบ

1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ เป็นการประเมินความจำเป็นและความคุ้มค่าของงบประมาณที่จะเสนอ เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

2. การจัดสรรงบประมาณ เป็นการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานหรือสถานศึกษา อย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้

2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา เป็นการกำหนดแนวทางและสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณตามประเภทของกิจกรรมและความจำเป็นของแต่ละฝ่ายงาน

2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ เป็นการดำเนินการตามระเบียบการเงิน การคลังอย่างถูกต้อง โดยมีการตรวจสอบ อนุมัติ และเบิกจ่ายงบประมาณตามขั้นตอนที่กำหนด

2.3 การโอนเงินงบประมาณ เป็นการบริหารจัดการการโอนงบประมาณระหว่าง รายการหรือหน่วยงาน เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

3. การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน เป็นกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพของการใช้เงินงบประมาณ

3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบ และติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน เป็นการประเมินผลเชิงปริมาณ และคุณภาพของการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการบริหารในอนาคต

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เป็นการสร้างความร่วมมือและเพิ่ม ศักยภาพด้านทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน

4.1 การจัดการทรัพยากร เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ทั้งในด้านบุคลากร วัสดุ และงบประมาณ

4.2 การระดมทรัพยากร เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในการสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา

4.3 การจัดการรายได้และผลประโยชน์ การดำเนินการจัดการรายได้เพิ่มเติมและบริหารผลประโยชน์จากทรัพย์สินหรือกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างถูกต้องตามระเบียบ

4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา การบริหารจัดการกองทุนกู้ยืมเพื่อให้ผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา

4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา การจัดตั้งและบริหารกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคลากรและนักเรียน

5. **การบริหารการเงิน** เป็นการจัดการเงินของหน่วยงานอย่างรัดกุม โปร่งใส และเป็นไปตามระเบียบการคลัง

5.1 การเบิกเงินคงคลัง ดำเนินการเบิกจ่ายเงินจากคลังตามขั้นตอนที่กำหนดอย่างถูกต้อง

5.2 การรับเงิน การรับเงินจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากงบประมาณแผ่นดิน รายได้สถานศึกษา หรือเงินสนับสนุนอื่น ๆ

5.3 การเก็บรักษาเงิน การดูแลรักษาเงินให้อยู่ในความปลอดภัยสูงสุด และมีระบบตรวจสอบที่ชัดเจน

5.4 การจ่ายเงิน ดำเนินการจ่ายเงินตามระเบียบและเอกสารหลักฐานที่ถูกต้อง

5.5 การนำส่งเงิน นำส่งเงินที่ได้รับหรือเก็บไว้เข้าสู่คลังหรือบัญชีที่กำหนด

5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี บริหารจัดการเงินที่ยังไม่ได้ใช้จ่ายภายในปีงบประมาณให้สามารถเบิกจ่ายต่อไปได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ

6. **การบริการบัญชี** เป็นกระบวนการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงิน เพื่อสะท้อนสถานะทางการเงินของสถานศึกษาอย่างถูกต้องและโปร่งใส

6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน บันทึกและจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานทางการเงินเป็นระยะ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ วางแผน และตรวจสอบ

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน จัดเตรียมและดูแลเอกสารแบบพิมพ์บัญชีและทะเบียนต่าง ๆ ให้ครบถ้วนพร้อมใช้งาน

7. **การบริหารพัสดุและสินทรัพย์** เป็นการบริหารจัดการทรัพย์สินและวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นไปตามระเบียบ

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา จัดทำฐานข้อมูลสินทรัพย์อย่างเป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบและบริหารจัดการ

7.2 การจัดหาพัสดุ ดำเนินการจัดหาพัสดุให้เพียงพอต่อความต้องการใช้งานหน่วยงาน

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง มีการจัดทำรายละเอียดของพัสดุให้ชัดเจนก่อนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบของทางราชการ

7.4 การควบคุมดูแล บำรุงและจำหน่ายพัสดุ มีการบริหารจัดการพัสดุให้มีการใช้งานอย่างคุ้มค่า มีระบบควบคุม ตรวจสอบ และจำหน่ายพัสดุที่ชำรุดหรือหมดความจำเป็นอย่างถูกต้อง³⁸

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและกำกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมุ่งเน้นให้ทรัพยากรทางการเงินถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพการจัดการศึกษามีการกำหนดขอบข่าย / ภารกิจด้านการบริหารงบประมาณ โดยมีดังนี้

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เป็นกระบวนการจัดทำแผนการเงินประจำปี เพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยต้องอ้างอิงข้อมูลจากแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นการดำเนินการวางแผนการใช้จ่ายเงินตามกรอบเงินที่ได้รับจัดสรร เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างรายรับและรายจ่าย และสามารถบริหารงบประมาณให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานโครงการที่วางไว้
3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณ ผู้บริหารพิจารณาอนุมัติการใช้จ่ายตามแผนที่ได้รับการอนุมัติแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานแต่ละส่วนเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบราชการ
4. การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการใช้จ่าย สามารถดำเนินการขอโอนงบประมาณจากรายการหนึ่งไปยังอีกรายการหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการจริง
5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นการสรุปข้อมูลผลการเบิกจ่ายในแต่ละช่วงเวลา เพื่อใช้ประกอบการประเมินประสิทธิภาพทางการเงินและติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน
6. การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้งบประมาณ มีการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้จ่าย และรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความโปร่งใสและป้องกันการใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

³⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 39-50.

7. การติดตามผลผลิตจากงบประมาณ วิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายงบประมาณก่อให้เกิดผลผลิตหรือผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาผู้เรียน การปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวก หรือคุณภาพการเรียนการสอน
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้โรงเรียนหาแหล่งทุนสนับสนุนเพิ่มเติม ทั้งจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาโรงเรียน
9. การดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา ดูแลและบริหารกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น กองทุนพัฒนาโรงเรียน หรือกองทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน
10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านบุคลากร วัสดุ และงบประมาณ
11. การวางแผนพัสดุ กำหนดแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างให้สอดคล้องกับความต้องการจริง และเป็นไปตามระเบียบพัสดุของทางราชการ
12. การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและแบบรูปรายการของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อให้การจัดหาวัสดุและครุภัณฑ์มีมาตรฐาน โปร่งใส และตอบสนองความต้องการใช้งานของโรงเรียนอย่างแท้จริง และเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดหาพัสดุ พัฒนาเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูล เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้
14. การจัดหาพัสดุ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบที่กำหนด เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
15. การควบคุม ดูแล และจำหน่ายพัสดุ โรงเรียนมีการตรวจสอบ ดูแล บำรุงรักษาพัสดุ รวมทั้งจำหน่ายพัสดุที่หมดสภาพ เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน มีการใช้ทรัพย์สินของโรงเรียนให้เกิดรายได้หรือประโยชน์สูงสุด เช่น การให้เช่าพื้นที่ หรือใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม
17. การเบิกเงินจากคลัง โรงเรียนมีการดำเนินการเบิกจ่ายเงินจากคลังตามระเบียบ เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นไปตามกรอบงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ
18. การรับ เก็บรักษา และจ่ายเงิน มีการจัดการระบบการเงินให้ถูกต้อง ปลอดภัย และโปร่งใสตามหลักการบัญชี
19. การนำเงินส่งคลัง โรงเรียนมีการดำเนินการส่งเงินคงเหลือหรือรายได้แผ่นดินเข้าสู่คลังของรัฐอย่างถูกต้องตามระเบียบ
20. การจัดทำบัญชีการเงิน มีการบันทึกข้อมูลทางการเงินอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนทางการเงินของหน่วยงาน

21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน มีการสรุปผลการดำเนินงานทางการเงินประจำปี เพื่อใช้ในการตรวจสอบ ประเมินผล และวางแผนในปีงบประมาณต่อไป

22. การจัดทำแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน มีการจัดทำหรือหาเอกสารที่ใช้ในการบันทึกบัญชีและรายงาน เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเงินมีความถูกต้องและเป็นระบบ³⁹

รูปแบบการบริหารงบประมาณ

รูปแบบการบริหารงบประมาณในโรงเรียน ปัจจุบันมีหลากหลายวิธีการบริหารขึ้นอยู่กับความสามารถและความถนัดของผู้บริหารที่นำรูปแบบการบริหารมาใช้จัดการภายในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีรูปแบบการบริหารดังนี้

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) เป็นแนวคิดในการบริหารโรงเรียนที่เกิดขึ้น ในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษ 1980 และได้ขยายแนวปฏิบัติไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แนวคิดนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการทางการศึกษา ปัจจุบัน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้แพร่หลายทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาและหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา โดยในมาตรา 39 ของพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและต้นสังกัด รวมถึงสถานศึกษา⁴⁰ ได้กำหนดให้ คณะกรรมการสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นคณะบุคคลหลักในการบริหารงาน เพื่อให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างความรับผิดชอบ ความผูกพัน และคุณค่าร่วมกันต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ

³⁹ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล, (กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556), 59.

⁴⁰ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เล่ม 1 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2546), บทนำ.

ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน⁴¹

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวทางในการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และงานบริหารทั่วไป การมอบอำนาจดังกล่าวเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการร่วมบริหาร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ซึ่งร่วมกันกำหนดทิศทาง นโยบาย และการตัดสินใจต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนดังกล่าว ไม่เพียงช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกันเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใส ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นในผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM)

เป็นแนวทางการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญกับ “ผลการดำเนินงาน” เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม การบริหารในลักษณะนี้มุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา มีการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (RBM) มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์วิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อกำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายขององค์กร
- ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมาย
- ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicators: KPIs) เพื่อใช้ประเมินผลสำเร็จของงาน
- ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแหล่งข้อมูล ที่จะใช้ในการติดตามและประเมินผล
- ขั้นตอนที่ 5 การตั้งเป้าหมายของตัวชี้วัด โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดระดับผลลัพธ์ที่ต้องการ
- ขั้นตอนที่ 6 การรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อประเมินความก้าวหน้า

⁴¹ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์), 2546.

ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกและอนุมัติข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและตรวจสอบได้

ขั้นตอนที่ 8 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบผลจริงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ พร้อมวิเคราะห์สาเหตุของความแตกต่าง และเสนอแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 9 การรายงานผล เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะจัดทำรายงานเสนอผู้บริหาร ซึ่งสามารถตรวจสอบข้อมูลและผลการดำเนินงานขององค์กรผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้โดยตรง⁴²

การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยใช้มาตรฐานทางการเงิน (7 Hurdles)

เป็นระบบการบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับ “ผลผลิต” และ “ผลลัพธ์” ของการดำเนินงานเป็นหลัก สถานศึกษาจำเป็นต้องมีกลไกการดำเนินงานที่ถูกต้องและสอดคล้องกับ มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน หรือที่เรียกว่า “7 Hurdles” ซึ่งเป็นมาตรการที่ช่วยลดความเสี่ยงจากการใช้งบประมาณอย่างไม่มีประสิทธิภาพในหน่วยงานภาครัฐมีวัตถุประสงค์สำคัญในการกระจายอำนาจด้านการบริหารงบประมาณ ไปยังหน่วยงานผู้ปฏิบัติ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน ภาครัฐจึงต้องดำเนินงานภายใต้กรอบมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้านอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารในทุกระดับควรพิจารณาว่าส่วนใดขององค์กรยังต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐาน พร้อมทั้งวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการปรับปรุง เพื่อให้หน่วยงานมีความพร้อมก่อนการได้รับอำนาจด้านการเงินที่มากขึ้น⁴³

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ กล่าวว่า มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles องค์กรประกอบ คือ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7) การตรวจสอบภายใน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผนงบประมาณ

การวางแผนงบประมาณเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร กระบวนการเริ่มต้นจากการวางแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goals) ผลผลิตหลัก (Key Outputs) กลยุทธ์ (Strategies)

⁴² วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 38.

⁴³ ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2544), 28.

โครงสร้างแผนงาน ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของผลงาน (Performance Indicators) และการวางแผนงบประมาณระยะปานกลาง หรือ Medium Term Expenditure Framework (MTEF) เพื่อแสดงให้เห็นถึงทิศทางและแนวโน้มการใช้งบประมาณในอนาคต การวางแผนงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ควรพิจารณาจากองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลงบประมาณที่ครอบคลุม หน่วยงานต้องมีฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเงินที่ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ครอบคลุมทั้งงบประมาณภายในและภายนอก เพื่อใช้ในการวางแผน ควบคุม และบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ถูกต้องจะช่วยให้การตัดสินใจจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับความจำเป็นและความสำคัญของแต่ละภารกิจ

1.2 แผนงบประมาณระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework: MTEF) เป็นแผนงบประมาณที่กำหนดกรอบการใช้จ่ายในระยะเวลา 4 ปี ประกอบด้วยปีงบประมาณปัจจุบันและล่วงหน้าอีก 3 ปี เพื่อให้หน่วยงานสามารถคาดการณ์แนวโน้มทางการเงินในอนาคตได้อย่างชัดเจน ข้อดีของการวางแผนงบประมาณระยะปานกลางคือ หน่วยงานสามารถมองเห็นภาพรวมของงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในอนาคต ซึ่งเกิดจากนโยบายและแผนงานในปัจจุบัน ช่วยให้การบริหารจัดการงบประมาณมีความต่อเนื่องและยั่งยืน แผนงบประมาณระยะปานกลาง โดยกำหนดในปีงบประมาณที่ขอตั้งและล่วงหน้าอีก 3 ปี รวมทั้งสิ้น 4 ปี สำหรับข้อดี คือ เห็นภาพรวมของงบประมาณทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้ในอนาคตที่เกิดจากนโยบายในปัจจุบัน

1.3 การจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม มีกระบวนการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานภายในหรือภาคส่วนต่าง ๆ อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยต้องเชื่อมโยงกับผลผลิต (Outputs) ที่ตอบสนองกับแผนกลยุทธ์ขององค์กร ทั้งนี้ ควรกำหนด ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Performance Indicators) ที่ชัดเจน เพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณ นอกจากนี้ ควรมีระบบ ติดตามและทบทวนผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี เพื่อปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และนโยบายในแต่ละช่วงเวลามีการจัดทำงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน กระบวนการจัดทำงบประมาณควรสะท้อนแนวคิดการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลผลิต โดยวัดความสำเร็จของผลงานและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับทรัพยากรที่ใช้ ครอบคลุมด้านปริมาณ คุณภาพ ต้นทุน และเวลา จุดเด่นของการวางแผนลักษณะนี้คือ การจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับผลงานหรือผลผลิต

1.4 การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) กระบวนการจัดทำงบประมาณควรยึดแนวคิดการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ (Output and Outcome-Based Management) โดยเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ทรัพยากรที่ใช้กับผลงานที่เกิดขึ้นจริง เพื่อสะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณ การวัดผลความสำเร็จควรครอบคลุมทั้งด้าน ปริมาณ คุณภาพ ต้นทุน และเวลา จุดเด่นของการจัดทำ

งบประมาณลักษณะนี้คือ การสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของผลงาน ทำให้หน่วยงานสามารถติดตาม ตรวจสอบ และประเมินความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณได้อย่างเป็นรูปธรรมข้อมูลที่ใช้ในการควบคุมมีความเพียงพอ เอกสารงบประมาณควรมีการระบุรายละเอียด เพื่อใช้ในการกำกับติดตามและควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น การมีรายละเอียดงบประมาณ จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการวัดผลงาน

1.5 การจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ควรอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความโปร่งใส โดยใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานเดียวกันในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม โครงสร้าง และความต้องการของแต่ละหน่วยงานหรือกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน การจัดสรรอย่างเป็นธรรมจะช่วยให้ทุกหน่วยงานได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามศักยภาพและความจำเป็นที่แท้จริง ส่งผลให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาและลดความเหลื่อมล้ำในการบริหารงบประมาณ

1.6 การใช้ข้อมูลเพื่อการควบคุมที่เพียงพอและถูกต้อง เอกสารงบประมาณควรจัดทำอย่างละเอียดและครบถ้วน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม และควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การมีข้อมูลงบประมาณที่เพียงพอและถูกต้องจะช่วยให้หน่วยงานสามารถวัดผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ รายละเอียดของงบประมาณจะเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินผลผลิตและประสิทธิผลของการใช้จ่ายในแต่ละโครงการ

1.7 การเปรียบเทียบแผนกับผลการดำเนินงาน การเปรียบเทียบระหว่างแผนงบประมาณที่กำหนดไว้กับผลการดำเนินงานจริง เป็นวิธีการสำคัญในการประเมินความรับผิดชอบและประสิทธิภาพของผู้บริหารงบประมาณ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างแผนและผลจริงจะช่วยให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงบประมาณในปีต่อไปให้มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กรได้ดียิ่งขึ้น

การวางแผนงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ เริ่มต้นจากการกำหนดพันธกิจและภารกิจหลักของหน่วยงาน รวมถึงการคาดการณ์ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากผลผลิตในด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และต้นทุนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ มีการจัดลำดับความสำคัญในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ ผลผลิต ไปจนถึงผลลัพธ์ เพื่อให้หน่วยงานสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวสนับสนุนการตัดสินใจด้านการบริหารงานและการจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การวางแผนงบประมาณจะดำเนินการภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting: PBB) ซึ่งมุ่งเน้นให้หน่วยงานใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่วัดได้ ภายใต้ระบบดังกล่าว งบประมาณจะถูกจัดสรรในรูปแบบวงเงินรวม (Block Grant) เพื่อมอบหมายให้

หน่วยงานผู้ปฏิบัติรับผิดชอบต่อผลผลิตและผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับพันธกิจที่ตกลงกันไว้ หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณต้องแสดงศักยภาพของแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งต้องได้รับความเห็นชอบในการกระจายงบประมาณไปยังหน่วยงานปฏิบัติในระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ในการกระจายงบประมาณนั้น ต้องยึดหลักเกณฑ์สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นธรรม คือ การจัดสรรงบประมาณต้องสะท้อนความต้องการและบริบทของแต่ละหน่วยงานอย่างเท่าเทียม 2) ประสิทธิภาพ คือ ใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านผลผลิต 3) ประสิทธิผล คือ มุ่งให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายเชิงนโยบายของหน่วยงาน 4) ความคุ้มค่า คือ ให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนของภาครัฐอย่างเหมาะสมและตรวจสอบได้ สรุปประเด็นสำคัญของการวางแผนงบประมาณภาครัฐ มี 3 ประเด็นดังนี้ 1) การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน 2) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง เพื่อให้การวางแผนการใช้จ่ายมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของหน่วยงาน 3) การกำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณของภาครัฐโดยรวม⁴⁴

2. การคำนวณต้นทุนผลผลิต

ต้นทุนของผลผลิตหรือบริการเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยเชื่อมโยงกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ซึ่งระบุไว้ในข้อตกลงระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับสำนักงานงบประมาณ ว่าหน่วยงานจะผลิตสิ่งของหรือบริการจำนวนเท่าใด และคาดหวังผลลัพธ์อย่างไรภายใต้งบประมาณที่กำหนด ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณจึงต้องอิงกับต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตเป็นหลักในการพิจารณา นอกจากนั้นในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ดำเนินงานของหน่วยงาน ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ต้นทุนหน่วยผลผลิต ต้นทุนผลผลิตจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะเกี่ยวข้องกับ 1) การพิจารณาทางเลือกในการจัดการผลผลิต หรือ ผู้จัดทำผลผลิตรายอื่น 2) การประหยัดเงินที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงผลผลิต กระบวนการผลิต หรือการงดไม่ดำเนินการผลิต 3) การคำนวณเงินที่ต้องใช้ในการจัดทำโครงการใหม่ 4) การคิดราคาของผลผลิตเพื่อการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุน และ 5) การคิดต้นทุนของโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการวิเคราะห์งบลงทุน และการจัดสรรรายจ่ายประจำหรือรายจ่ายอื่น ๆ ให้กับผลผลิตโครงการหรือผลลัพธ์ ดังนั้นการคำนวณต้นทุนผลผลิตจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่ง ที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการก่อนเข้าสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้ 1) กำหนด

⁴⁴ เรืองเดียวกัน, บทที่ 1 หน้า 3.

กิจกรรม และผลผลิตที่ชัดเจน 2) กำหนดเกณฑ์จำแนกต้นทุนและค่าใช้จ่าย 3) เชื่อมโยงต้นทุนสู่ผลผลิต 4) มีระบบติดตามตรวจสอบ และ 5) มีการบริหารต้นทุน⁴⁵

3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

การบริหารจัดการองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ ต้องใช้ปัจจัยอย่างน้อย 4 กลุ่ม คือ ทรัพยากรบุคคล (Man) เงิน (Money) ทักษะการจัดการ (Management) และวัสดุครุภัณฑ์ (Material) โดยหมายถึง พัสดุ ตลอดจนใช้ สินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ไม่มีองค์กรใดสามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ได้โดยปราศจากปัจจัยดังกล่าว ซึ่งการจัดหาปัจจัย ก็คือ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อองค์กรการมี การจัดซื้อจัดจ้างที่ดี และการบริหารจัดการใช้พัสดุ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างอย่างมีอาชีพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริหารงานของทุกองค์กร ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างที่มีต้นทุนต่ำหรือราคาสมเหตุสมผล รักษาคุณภาพของพัสดุให้อยู่ในมาตรฐานที่ดีสำหรับการใช้งานเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการขั้นตอน การตรวจสอบ ติดตาม และรายงาน ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ยุติธรรม ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴⁶

4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

การจัดการระบบการเงินขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในอดีตผู้บริหารทางการเงินมีหน้าที่เพียงแต่เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานทางการเงิน จัดการเกี่ยวกับเงินสด แต่ในปัจจุบันผู้บริหารทางการเงินมีหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากในปัจจุบันการบริหารทางการเงินมีความซับซ้อน และมีปัจจัยที่มีผลกระทบมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นผู้บริหารองค์กร จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้งภายในและภายนอกในการตัดสินใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการ ระบบการเงิน โดยผู้บริหารทางการเงินต้องมีหน้าที่ที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การตัดสินใจหาแหล่งของเงินทุน (Financing Decisions) 2) การตัดสินใจจัดสรรเงินทุน (Allocation Decisions) 3) การตัดสินใจนโยบายการเงิน (Policy Decisions)⁴⁷

5. การบริหารสินทรัพย์

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากทรัพยากรบุคคลผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังรวมถึง พัสดุ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ซึ่งถือเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินงานขององค์กร สินทรัพย์เหล่านี้ต้อง

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, บทที่ 6 หน้า 1-2, 17.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, บทที่ 3 หน้า 1-2.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, บทที่ 4 หน้า 1-3.

ได้มาผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้งบประมาณ ซึ่งถือเป็น ต้นทุนสำคัญขององค์กร ดังนั้น การบริหารจัดการสินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อป้องกันการสูญเสีย งบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ อันอาจเกิดจากการบำรุงรักษาที่ไม่เหมาะสม การสูญหาย หรือ การจัดหาทดแทนเกินความจำเป็น ตามหลักการบัญชี สินทรัพย์ขององค์กร หมายถึง เงินสด หรือทรัพย์สินอื่นที่องค์กรถือครองไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงาน การเปลี่ยนเป็นเงินสด หรือการจำหน่าย สินค้าหรือบริการ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่มีลักษณะคงทนถาวรใช้ประโยชน์ ในการดำเนินงานและไม่ได้มีไว้เพื่อจำหน่าย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สินทรัพย์ถาวรที่มีตัวตน (Tangible Fixed Assets) ได้แก่ สินทรัพย์ที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ เช่น ที่ดิน อาคาร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงรายการในงบดุลภายใต้หมวดสินทรัพย์ถาวร 2) สินทรัพย์ถาวรที่ไม่มีตัวตน (Intangible Fixed Assets) ได้แก่ สินทรัพย์ที่ไม่สามารถมองเห็นหรือ จับต้องได้ แต่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร หรือสิทธิประโยชน์ทางกฎหมายอื่น ๆ

2. สินทรัพย์อื่น ๆ (Other Assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เข้าข่ายเป็นสินทรัพย์ หมุนเวียนหรือสินทรัพย์ถาวร บางครั้งเรียกว่า สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-Current Assets) ซึ่งมี ลักษณะเฉพาะแตกต่างไปตามกิจกรรมของแต่ละองค์กร⁴⁸

6. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ

การรายงานทางการเงิน คือ การนำเสนอข้อมูลทางการเงินเพื่อแสดงฐานะและผลการ ดำเนินงานขององค์กรให้ผู้เกี่ยวข้องภายนอกทราบถึงความสามารถในการบริหารการเงินและการ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะในการจัดสรร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งรายงานทางการเงินถือเป็นตัวชี้วัดความสามารถของผู้บริหารในการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รายงานควรแสดงข้อมูลบัญชี เช่น สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ ค่าใช้จ่าย กำไร ขาดทุน และกระแสเงินสด พร้อมหมายเหตุประกอบเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถ ประเมินกระแสเงินสดในอนาคตขององค์กรได้อย่างเหมาะสม

การรายงานผลการดำเนินงาน คือ หลังจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผ่านการพิจารณา หน่วยงานและรัฐวิสาหกิจต้องจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามที่สำนักงานงบประมาณกำหนด และส่งให้แล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคม การประเมินผลแผนงาน /โครงการประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งช่วย

⁴⁸ เรืองเดียวกัน, บทที่ 5 หน้า 1-3.

ผู้บริหารปรับปรุงแผน กำหนดนโยบาย และสนับสนุนเจ้าหน้าที่ภาคสนามในการแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที⁴⁹

7. การตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายในเป็นหน้าที่งานเกี่ยวกับประเมินผลอย่างอิสระของหน่วยงาน ตรวจสอบภายในที่จัดให้มีขึ้นภายในองค์กร เพื่อให้บริการในการตรวจสอบควบคุมการบริหารการดำเนินงานกิจกรรม การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของในองค์กร โดยวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน คือ เพื่อช่วยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรให้ทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้ตรวจสอบภายในจะทำหน้าที่ วิเคราะห์ ประเมินให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา และให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่สอบตรวจ นอกจากนั้นวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายในยังรวมถึงการส่งเสริมให้มีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ถือเป็น การช่วยผู้บริหารให้ผู้บริหารบังเกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุด⁵⁰

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ติดกับอำเภอหนองปรือ และอำเภอเลาขวัญ โรงเรียนในอาณาเขตของตำบลหนองรี และตำบลหนองกร่าง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71220 โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ดังนี้

วิสัยทัศน์

องค์กรคุณภาพ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาทักษะอนาคตใหม่

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการน้อมนำศาสตร์พระราชาและพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ
2. ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและระบบการบริหารจัดการขององค์กรและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่
3. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, บทที่ 6 หน้า 1-2, 17.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, บทที่ 7 หน้า 2-3.

4. ส่งเสริม พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5. เพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

6. เสริมสร้างพัฒนาสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัยสามารถจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง⁵¹

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหลังเขา โรงเรียนบ้านหนองรี โรงเรียนบ้านหนองกร่าง โรงเรียนบ้านหนองหวาย โรงเรียนบ้านหนองสำโรง โรงเรียนบ้านหนองแกใน และโรงเรียนบ้านลำอิฐ มีรายละเอียดข้อมูลโรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านหลังเขา

ที่ตั้ง 23 หมู่ 6 ตำบลหนองกร่าง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 71220 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 227 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และมีข้าราชการครู จำนวน 15 คน⁵²

2. โรงเรียนบ้านหนองรี

ที่ตั้ง 123 หมู่ 1 ตำบลหนองกร่าง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 71220 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 448 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และมีข้าราชการครู จำนวน 19 คน⁵³

⁵¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4, “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568.” เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568 เข้าถึงได้จาก <https://www.home.kan4.go.th>

⁵² โรงเรียนบ้านหลังเขา. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/profile.php?id=100094628647078>

⁵³ โรงเรียนบ้านหนองรี. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก https://www.facebook.com/bannongree.kan4/?locale=th_TH

3. โรงเรียนบ้านหนองกร่าง

ที่ตั้ง 519 หมู่ 2 ตำบลหนองกร่าง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 71220 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 218 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และมีข้าราชการครู จำนวน 10 คน⁵⁴

4. โรงเรียนบ้านหนองหวาย

ที่ตั้ง 2 หมู่ 3 ตำบลหนองกร่าง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 71220 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 218 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และมีข้าราชการครู จำนวน 4 คน⁵⁵

5. โรงเรียนบ้านหนองสำโรง

ที่ตั้ง 111/1 หมู่ 8 ตำบลหนองรี อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 71220 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 80 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และมีข้าราชการครู จำนวน 7 คน⁵⁶

6. โรงเรียนบ้านหนองแกใน

ที่ตั้ง 123/1 หมู่ 1 ตำบลหนองรี อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 71220 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 140 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และมีข้าราชการครู จำนวน 9 คน⁵⁷

⁵⁴ โรงเรียนบ้านหนองกร่าง. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://kansandbox.org/bannongkrang/>

⁵⁵ โรงเรียนบ้านหนองหวาย. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/rr.ban.hnxng.hway.bxphlxy/>

⁵⁶ โรงเรียนบ้านหนองสำโรง. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/r.r.ban.hnxng.sarong>

⁵⁷ โรงเรียนบ้านหนองแกใน. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/profile.php?id=100063620273793>

7. โรงเรียนบ้านลำอิฐ

ที่ตั้ง 190 หมู่ 7 ตำบลหนองรี อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 71220 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 183 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และมีข้าราชการครู จำนวน 14 คน⁵⁸

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุทธิพงษ์ สดชื่น อัจฉรา นิยมภา และสุชาดา นันทะไชย ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าแนวทางการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยประเด็นหลัก 3 ประการ คือ 1) หลักการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ คือ การดำเนินการบริหารงานงบประมาณที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างคุ้มค่า ไม่ซ้ำซ้อน และงานบรรลุวัตถุประสงค์ และมีคุณภาพสูง 2) กระบวนการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยหลักการในการดำเนินงานและกระบวนการดำเนินงาน โดยเรียงลำดับการบริหารงานงบประมาณตามความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3) เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้รับผิดชอบงานงบประมาณ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม⁵⁹

จิตสุภา ลิขิตรุ่งโรจน์ ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาสังกัด

⁵⁸ โรงเรียนบ้านลำอิฐ. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/profile.php?id=61559617687448#>

⁵⁹ สุทธิพงษ์ สดชื่น อัจฉรา นิยมภา และสุชาดา นันทะไชย, “แนวทางการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1”, วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ ปีที่ 8, ฉบับที่ 29 (ธันวาคม 2562), 164.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก⁶⁰

จิรัญญิกา จันทร์ชื่น ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า 1) ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงบประมาณ 2) ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนกิจกรรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและบริหารงบประมาณ 3) ควรมีระบบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นขั้นตอนรัดกุม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 4) ควรประสาน จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมาเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้การบริหารงานทางการเงินและการควบคุมงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้องตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ 5) ควรมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน 6) ทุกภาคส่วนควรตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารสินทรัพย์ 7) ควรแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้นำไปแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาความสำเร็จของผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁶¹

วรภาพ แด้มเรืองอิฐ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยเรียง

⁶⁰ จิตสุภา ลิขิตรุ่งโรจน์, "ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร", วารสาร วิทยาลัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563), 26.

⁶¹ จิรัญญิกา จันทร์ชื่น, "การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1", วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564), 18.

จากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย การบริหารทางการเงินและการควบคุม การวางแผนงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง การบริหารสินทรัพย์ การตรวจสอบภายใน และการคำนวณต้นทุนผลผลิต ตามลำดับ⁶²

วาณี ช้อนกลิน และสาริศา เจนเขว่า ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศึกษารัฐธรรมนูญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า 1) การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษา พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณและด้านการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง 2) แนวทางการพัฒนาระบบงานบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ได้แก่ คณะทำงานมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ ควรจัดอบรมการกำหนดผลผลิตที่ชัดเจน การจัดซื้อจัดจ้างเป็นขั้นตอนโปร่งใสตรวจสอบได้ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการบันทึกรายการทางบัญชี ส่งเสริมการเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเงินและบัญชี เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะ จัดให้มีระบบรายงานทางการเงินที่ชัดเจนและข้อมูลฐานะทางการเงินที่ถูกต้องและทันสมัย รวมทั้งมีระบบบริหารสินทรัพย์และการตรวจสอบภายในตามมาตรฐานพร้อมจัดทำรายงานข้อสรุปของคณะกรรมการตรวจสอบภายใน⁶³

งานวิจัยต่างประเทศ

ไมซาร์ห์, พีเอช และ ฮาดิ (Maisaroh, PH and Hadi) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยกำหนดการวางแผนงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดยอกยาคาร์ตา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับประถมศึกษา (ES) จะต้องได้รับการชี้แนะโดยเป้าหมายของการศึกษาระดับชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ จำเป็นต้องมีทรัพยากรสนับสนุนเพื่อนำไปปฏิบัติหนึ่งในนั้นคือเงินทุน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในการจัดการการศึกษา แหล่งเงินทุนนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการการศึกษา เงินทุนหรืองบประมาณเป็นการศึกษาที่สำคัญมากในการจัดการการศึกษา พบว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่สองประการ คือ 1) การพัฒนาความสามารถของนักเรียนและ

⁶² วราพร แต้มเรืองอิฐ, “การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1”, วารสาร มจร บาลี ศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2566), 115.

⁶³ วาณี ช้อนกลิน และสาริศา เจนเขว่า, “การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศึกษารัฐธรรมนูญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1”, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566), 284.

สร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการศึกษาในระดับมัธยมต้นและระดับถัดไป โดยหน่วยการศึกษามีหน้าที่กำหนดและจัดตั้งนโยบายการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตน นโยบายการศึกษาข้อหนึ่งที่กำลังกลายเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน คือ การเตรียมแผนพัฒนาโรงเรียนและเตรียมงบประมาณและรายจ่ายประจำปี รัฐบาลหวังว่าแผนพัฒนาโรงเรียนจะช่วยให้การติดตามและประเมินผลการพัฒนาโรงเรียนทำได้ง่ายขึ้น 2) แผนพัฒนาโรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางการทำงานและเป็นข้อมูลอ้างอิงในการกำหนดทรัพยากรการศึกษาที่จำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนได้ แผนพัฒนาโรงเรียนที่จัดทำโดยโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากนโยบายการปกครองตนเองในระดับภูมิภาคภายในขอบเขตของการศึกษาอย่างเป็นทางการโดยมีแนวคิดเรื่องการจัดการตามโรงเรียน (SBM) แผนพัฒนาโรงเรียนทำให้การศึกษาในโรงเรียนดีขึ้นในแง่ของการจัดการเงิน การพัฒนา และการกำกับดูแลโรงเรียนจะมีความเป็นอิสระมากขึ้น มีอำนาจและความรับผิดชอบมากขึ้นในการบริหารจัดการโรงเรียนของตน และโรงเรียนยังมีความยืดหยุ่นในการพัฒนาโปรแกรมโรงเรียนตามความต้องการและความสามารถของทรัพยากรโรงเรียนอีกด้วย⁶⁴

บุบันและจาเนอร์ (Buban and Janer) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการทางการเงิน ผู้อำนวยการโรงเรียนในมากัลลานีส การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาแนวทางปฏิบัติด้านการจัดการการเงินของผู้บริหารโรงเรียนในเขตมากายาเนส สังกัดเขตซอร์โซคอน พบว่า แนวทางปฏิบัติด้านการจัดหางบประมาณ การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดการสินทรัพย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากวิธีการคำนวณที่ซับซ้อนในมิติต่าง ๆ แนวทางปฏิบัติที่ดีที่พบ ได้แก่ ความโปร่งใส การจัดทำงบประมาณที่ดี การวางแผนทางการเงินระยะยาว และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากข้อสรุปที่ได้ การศึกษานี้แนะนำให้มีการวางแผนและทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการทางการเงิน โดยมอบกลยุทธ์และโอกาสในการฝึกอบรมที่เหมาะสมแก่หัวหน้าโรงเรียน⁶⁵

⁶⁴ Siti Maisaroh, Slamet PH and Samsul Hadi, “The Budget Planning Determinant Factors at State Primary Schools in Yogyakarta Province.” *International Journal of Instruction* (2019): 353-368.

⁶⁵ Robert Gleabo Buban, Susan S. Janer, “Financial Management of School Heads in Magallanes Districts” *United International Journal for Research & Technology* 5, 7 (2024): 346-358.

บาตัง และคณะ (Batang and others) ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในโรงเรียนรัฐบาลในเขตมหากัมอุลู การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลของการบริหารจัดการงบประมาณด้านการศึกษาระบุอุปสรรคที่เผชิญ และกำหนดกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในโรงเรียนรัฐบาลในพื้นที่ พบว่า การวางแผนงบประมาณได้ดำเนินการร่วมกันโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านความถูกต้องของข้อมูล ความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณ และความซับซ้อนของกฎระเบียบการบริหาร นอกจากนี้ งบประมาณที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการของนักเรียน พบข้อบ่งชี้ถึงการสิ้นเปลืองงบประมาณในหลายแง่มุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีระบบบันทึกข้อมูลทางการเงินที่โปร่งใสและมีการบันทึกข้อมูลอย่างดี แต่ขีดความสามารถในการบริหารจัดการ และโครงสร้างพื้นฐานที่จำกัดยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการรายงานและการจัดการงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณโรงเรียนต่าง ๆ โดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เสนอแนะให้รัฐบาลท้องถิ่นและสำนักงานการศึกษาสนับสนุนนโยบายที่ยืดหยุ่นมากขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการเงินของโรงเรียน และนำรูปแบบการจัดสรรงบประมาณตามผลงานมาใช้เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดสรรงบประมาณทุกครั้งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการจัดการงบประมาณที่โปร่งใส ยืดหยุ่น และขับเคลื่อนด้วยข้อมูลมากขึ้น⁶⁶

อามาโด และคณะ (Amado and others) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดการทางการเงินของหัวหน้าโรงเรียนประถมศึกษา กรณีศึกษา การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการสำรวจแนวปฏิบัติด้านการจัดการการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการจัดหาเงินทุน การจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย และการชำระบัญชี การศึกษานี้ได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งมีประสบการณ์อย่างมากในการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียน พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปฏิบัติตามสมรรถนะ สามารถพัฒนาศักยภาพทางการเงินขององค์กรและประสิทธิภาพของโรงเรียนได้ กระบวนการจัดทำงบประมาณและการกระจายเงินทุนที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยปรับปรุงการบริหารจัดการโรงเรียนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจทางการเงินช่วยพัฒนาการจัดการทรัพยากรได้มากกว่าการที่บุคคลเพียงคนเดียวเป็นผู้รับผิดชอบการตัดสินใจทางการเงินของสถาบัน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดทิศทางการวางแผนและการตัดสินใจทางการเงินช่วย

⁶⁶ Samson Batang, and others., “Analysis of Budget Utilization Efficiency in Public Schools in Mahakam Ulu,” *Jurnal Riset Ilmu Pendidikan* 5, 1 (2025): 138-147.

เพิ่มความไว้วางใจภายในชุมชนของโรงเรียน นอกจากนี้ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในเรื่องการเงินถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการเอาชนะความท้าทายที่สอดคล้องกับการจัดการการเงิน⁶⁷

สรุป

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ได้วิเคราะห์และอธิบาย สรุปได้ว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การบริหารงานงบประมาณจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยแนวทางและความสามารถของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ อันก่อให้เกิดประสิทธิผล ในการผลักดันกิจกรรมหรือภารกิจของสถานศึกษาให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายขององค์กร และสามารถวางแผนใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตรงตามวัตถุประสงค์ ถูกต้องตามระเบียบและโปร่งใสตรวจสอบได้ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ของชัยสิทธิ์ เถลิ้มมีประเสริฐ ตามกรอบมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน (7 Hurdles) ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนการผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน 7) การตรวจสอบภายใน

⁶⁷ Jennylyn A. Amado, and others., “Financial Management Practices of Elementary School Heads: A Case Study,” **ASEAN Journal of Economic and Economic Education** 4 ,1 (2025): 25-40.

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง และ 2) แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยประชากรของการวิจัยคือ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง จำนวน 7 โรง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 35 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เถลิ้มมีประเสริฐ โดยในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัยเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนและจัดเตรียมโครงการวิจัย โดยการศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานงบประมาณของโรงเรียน เอกสาร ตำรา วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาจัดทำโครงร่างวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อเสนอโครงร่างการวิจัยต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและขออนุมัติจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนการนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลจากประชากร แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

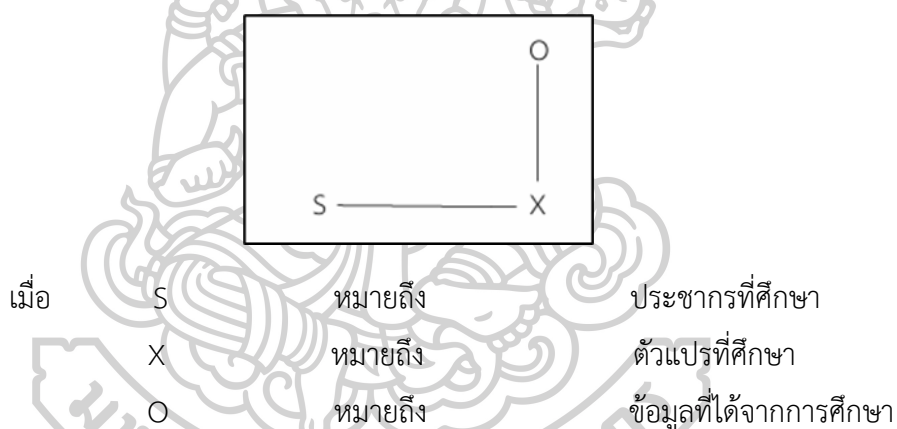
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการนำเสนอรายงานผลการวิจัย โดยการนำร่างผลการวิเคราะห์ แปลผล และอภิปรายผล มาจัดทำรายงานการวิจัยเพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเสนอแนะ จากนั้นจัดพิมพ์และรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดียวศึกษาสถานการณ์โดยไม่มีการทดลอง (The One Shot, Non-Experimental Case Study Design) ซึ่งแสดงเป็นแผนแบบ (diagram) ได้ดังนี้

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากร คือ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง จำนวน 7 โรงเรียน⁶⁸

⁶⁸ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4, “ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2568.” เข้าถึงเมื่อ 22 สิงหาคม 2568 เข้าถึงได้จาก https://www.facebook.com/kanchanaburi4/?locale=th_TH

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลรวม ทั้งสิ้น 35 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและผู้ให้ข้อมูล

โรงเรียน	จำนวน ประชากร (แห่ง)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)				รวม ผู้ให้ ข้อมูล (คน)
		ผู้อำนวยการ โรงเรียน	หัวหน้ากลุ่ม บริหาร งบประมาณ	ประธาน คณะกรรมการ สถานศึกษา	ครู	
โรงเรียนใน กลุ่มเครือข่าย หนองรี-หนอง กร่าง	7	7	7	7	14	35
รวมทั้งสิ้น	7	7	7	7	14	35

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การวางแผนงบประมาณ หมายถึง กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน อันประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิต กลยุทธ์ โครงสร้างแผนงาน และตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่ชัดเจน และมีการจัดลำดับความสำคัญอย่างเหมาะสม จัดทำประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง โดยมีข้อมูลและเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณที่ครอบคลุมเหมาะสมและเป็นธรรม

2.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต หมายถึง การคิดคำนวณต้นทุนของผลผลิตในแต่ละหน่วย โดยพิจารณาทั้งต้นทุนทางตรงและทางอ้อม โดยพิจารณาทางเลือกในการจัดการผลผลิตคิดคำนวณตัวเงินที่มีโอกาสประหยัดได้ มีการกำหนดกิจกรรม ปริมาณ คุณภาพ เวลา ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในกระบวนการดำเนินงานต่างๆ อย่างชัดเจน และมีระบบในติดตามตรวจสอบการบริหารต้นทุน

2.3 การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง กระบวนการจัดหาหรือการได้มาซึ่งพัสดุหรือบริการของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในองค์กรให้เป็นไปตามระเบียบราชการกำหนด จัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นขั้นตอน มีวิธีการควบคุมภายใน มีความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยคำนึงถึงต้นทุน ความจำเป็น ความสมเหตุสมผลของราคา คุณภาพ และความคุ้มค่าในการใช้จ่าย

2.4 การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ หมายถึง การจัดการใช้เงินของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การหาแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้บริหารการเงินของสถานศึกษาสามารถบริหารเงินงบประมาณได้อย่างเพียงพอตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงการจัดทำบัญชีเพื่อบันทึกและควบคุมการเบิกจ่ายเงิน และตรวจสอบยอดเงินคงเหลือ รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน

2.5 การบริหารสินทรัพย์ หมายถึง การจัดทำนโยบายและแผนกลยุทธ์เพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ทั้งที่เป็นเงินสดและสินทรัพย์อื่นๆ ที่สถานศึกษามีไว้ เพื่อเปลี่ยนเป็นเงินสด และใช้งานสินทรัพย์เป็นระบบฐานข้อมูลให้เกิดการใช้สินทรัพย์อย่างตรงวัตถุประสงค์และคุ้มค่า ป้องกัน มิให้เสียหายหรือผิดประเภท ตลอดจนซ่อมแซม ดูแลให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ รวมไปถึงการกำจัดหรือหาสินทรัพย์มาทดแทนสินทรัพย์ที่เสื่อมสภาพ

2.6 การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน หมายถึง การรายงานข้อมูลการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาให้กับบุคคลภายในและภายนอกทราบว่า สามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินในรูปแบบงบดุล งบกระแสเงินสด มีการแสดงรายการทางการเงินทุกระดับตามกรอบระยะเวลา รายงานแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณที่จัดสรรกับผลงานที่เกิดขึ้น สามารถบริหารการเงินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนงาน/โครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ชัดเจนและเป็นประจำ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ ต่อไป

2.7 การตรวจสอบภายใน หมายถึง การจัดระบบสำรวจตรวจทาน ควบคุมการบริหารงานและควบคุมทางการเงินและเงินของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยมีหน่วยงานทำหน้าที่ให้บริการในการตรวจสอบควบคุมการบริหาร การดำเนินงาน

กิจกรรมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน และมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นไปได

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือ 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (forced choice) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง ซึ่งแบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)⁶⁹ โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละช่วงน้ำหนักไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างอยู่ในระดับมากที่สุด ให้น้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างอยู่ในระดับมาก ให้น้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างอยู่ในระดับปานกลาง ให้น้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างอยู่ในระดับน้อย ให้น้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้น้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

⁶⁹ Rensis Likert, *New Pattern of Management* (New York : McGraw-Hill Book Company, 1992), 74.

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์โดยการเลือกแบบกำหนดตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้าตรวจติดตามงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน เพื่อสอบถามแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ จำนวน 7 ข้อ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา ตามกรอบมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน (7 Hurdles) ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือของนายสรวิชัย ว่องสหัสกุลชัย มาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเครื่องมือดังกล่าว ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีค่า IOC เท่ากับ 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.915⁷⁰

2. แบบสัมภาษณ์ของการวิจัย

ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามความคิดเห็น โดยพิจารณาข้อที่มีค่ามัธยเลขคณิต (μ) น้อยที่สุดในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นปัญหาในการสร้างเป็นข้อคำถามของการสัมภาษณ์ และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ของการวิจัย เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

⁷⁰ สรวิชัย ว่องสหัสกุลชัย, “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2,” วารสารธรรมเพื่อชีวิต 30, 3 (มิถุนายน-กันยายน 2567), 580.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้าบริหารงบประมาณ และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่าง ถูกต้องและเป็นระบบตามความเป็นจริง ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ออกหนังสือแจ้งขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสำหรับประชากรในการขอความร่วมมือให้ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร ออกให้ไปนำเสนอถึงผู้อำนวยการแต่ละโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้
3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามผ่าน Google form และเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณโรงเรียน และหัวหน้าตรวจติดตามงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 รวมทั้งสิ้น จำนวน 3 คนออกหนังสือแจ้งขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสำหรับประชากรในการขอความร่วมมือให้ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้
5. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร ออกให้ไปนำเสนอถึงผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้าตรวจติดตามงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 1 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้
6. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์รายบุคคล และเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การคำนวณความถี่ (f) และร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁷¹ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 4.50 - 5.00 แสดงว่าการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 3.50 - 4.49 แสดงว่าการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 2.50 - 3.49 แสดงว่าการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.50 - 2.49 แสดงว่าการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย

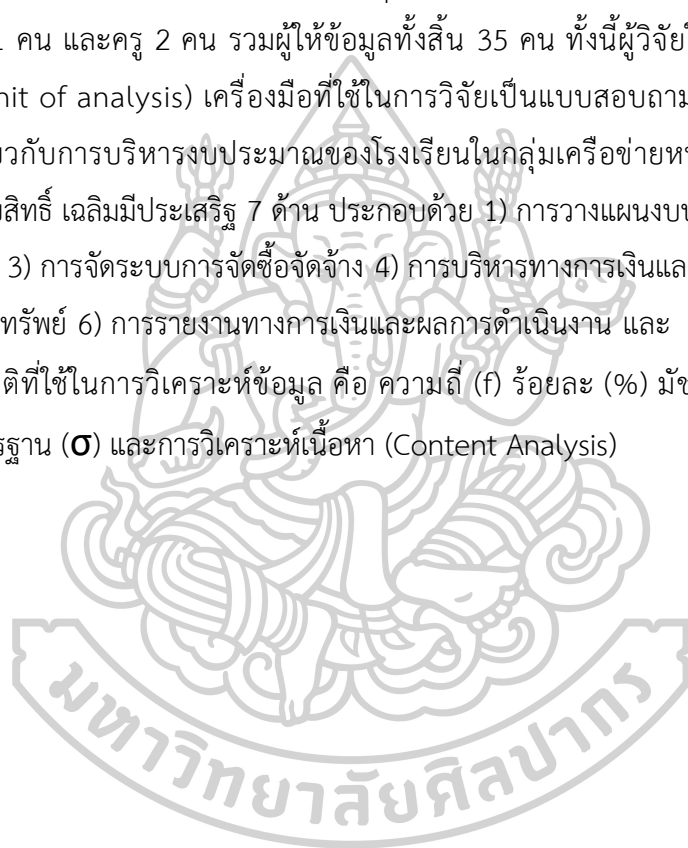
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.00 - 1.49 แสดงว่าการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์การสัมภาษณ์ แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

⁷¹ John W. Best, **Research in Education** (New York: Prentice, 1970).

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง 2) เพื่อทราบแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยประชากร คือ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง จำนวน 7 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 35 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7) การตรวจสอบภายใน ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) มัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่องการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน 2) หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ 1 คน 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และ 4) ครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 35 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งรายละเอียดออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน 2) หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ 1 คน 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และ 4) ครู 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 7 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูล 35 คน แยกพิจารณาตามเพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน โดยหาค่าความถี่(frequency) และร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	สภาพภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	-ชาย	12	34.29
	-หญิง	23	65.71
	รวม	35	100.00
2	อายุ		
	-21 – 30 ปี	8	22.86
	-31 – 40 ปี	11	31.43
	-41 – 50 ปี	7	20.00
	-51 – 60 ปี	2	5.71
	-60 ปีขึ้นไป	7	20.00
	รวม	35	100.00
3	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
	-ผู้อำนวยการโรงเรียน	7	20.00
	-ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา	7	20.00
	-หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ	7	20.00
	-ครูผู้สอน	14	40.00
	รวม	35	100.00
4	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
	-1 – 5 ปี	9	25.71
	-6 – 10 ปี	13	37.14
	-11 – 15 ปี	7	20.00
	-16 – 20 ปี	3	8.57
	-21 ปีขึ้นไป	3	8.57
	รวม	35	99.99

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 35 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 65.71 เป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 ด้านอายุ มีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาคืออายุ 21-30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 อายุ 41-50 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไปเท่ากัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และอายุ 51-60 ปี น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ด้านตำแหน่ง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และครูผู้สอน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ ส่วนด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 6-10 ปี มากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาคือ 1-5 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 มีอายุ 11-15 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 16-20 ปี กับ 21 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

ในการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างโดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ดังปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม (X_{tot})

(N = 35)

ด้านที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1.	การวางแผนงบประมาณ (X_1)	4.52	0.65	มากที่สุด	7
2.	การคำนวณต้นทุนผลผลิต (X_2)	4.52	0.61	มากที่สุด	6
3.	การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (X_3)	4.62	0.54	มากที่สุด	1
4.	การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (X_4)	4.55	0.60	มากที่สุด	3
5.	การบริหารสินทรัพย์ (X_5)	4.52	0.59	มากที่สุด	5
6.	การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ (X_6)	4.53	0.64	มากที่สุด	4
7.	การตรวจสอบภายใน (X_7)	4.55	0.57	มากที่สุด	2
โดยภาพรวม (X_{tot})		4.54	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.54$) รองลงมาคือ การตรวจสอบภายใน ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.57$) การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.60$) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.64$) การบริหารสินทรัพย์ ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.59$) การคำนวณต้นทุนผลผลิต ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.61$) และการวางแผนงบประมาณ ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.65$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.54 - 0.65 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เป็นรายด้าน มีรายละเอียดตามตาราง 4 – 10 ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ (X_1)

(N = 35)

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.	มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนอย่างครบถ้วน	4.62	0.64	มากที่สุด
2.	มีการลำดับความสำคัญของแผนงานในแผนกลยุทธ์อย่างเหมาะสม	4.48	0.74	มาก
3.	มีการจัดทำกรอบงบประมาณการรายรับล่วงหน้าในระยะปานกลาง	4.54	0.70	มากที่สุด
4.	มีการจัดทำกรอบงบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าในระยะปานกลาง	4.51	0.65	มากที่สุด
5.	มีการจัดสรรงบประมาณได้อย่างครอบคลุมเหมาะสม และเป็นธรรม	4.45	0.85	มาก
รวม		4.52	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการวางแผนงบประมาณในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการวางแผนงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนอย่างครบถ้วน ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.64$) มีการจัดทำกรอบงบประมาณการรายรับล่วงหน้าในระยะปานกลาง ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.70$) และมีการจัดทำกรอบงบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าในระยะปานกลาง ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.65$) ระดับมาก มีการลำดับความสำคัญของแผนงานในแผนกลยุทธ์อย่างเหมาะสม ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.74$) และมีการจัดสรรงบประมาณได้อย่างครอบคลุมเหมาะสม และเป็นธรรม ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.85$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.64 - 0.85 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการ
คำนวณต้นทุนผลผลิต (X_2)

(N = 35)

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.	มีการคิดคำนวณต้นทุนในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างเป็นระบบ	4.44	0.64	มาก
2.	มีการพิจารณาทางเลือกต่างๆในการประหยัดค่าใช้จ่าย สำหรับการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม	4.60	0.74	มากที่สุด
3.	มีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสมและชัดเจน	4.60	0.70	มากที่สุด
4.	มีการกำหนดให้มีระบบในติดตามตรวจสอบการบริหาร ต้นทุนอย่างเหมาะสม	4.48	0.65	มาก
รวม		4.52	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-
หนองกร่าง ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.61$)
เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-
หนองกร่าง ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ระดับมาก จำนวน
2 ข้อโดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านปริมาณ
และคุณภาพ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน
($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.70$) มีการพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ในการประหยัดค่าใช้จ่ายสำหรับการจัด
การศึกษาอย่างเหมาะสม ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.74$) ส่วนระดับมาก มีการกำหนดให้มีระบบในติดตาม
ตรวจสอบการบริหารต้นทุนอย่างเหมาะสม ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.65$) มีการคิดคำนวณต้นทุนในการ
บริหารจัดการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.64$) ตามลำดับเมื่อ
พิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.64 - 0.74
แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (X_3)

(N = 35)

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.	มีการกำหนดให้มีระบบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบที่ราชการกำหนด	4.71	0.45	มากที่สุด
2.	มีการจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องเป็นขั้นตอน	4.54	0.70	มากที่สุด
3.	มีความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง	4.62	0.64	มากที่สุด
4.	มีการพิจารณาความจำเป็น รายละเอียดและความคุ้มค่าในการจัดซื้อจัดจ้างอื่น ๆ	4.62	0.54	มากที่สุด
รวม		4.62	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการกำหนดให้มีระบบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบที่ราชการกำหนด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.45$) มีการพิจารณาความจำเป็น รายละเอียดและความคุ้มค่าในการจัดซื้อจัดจ้างอื่น ๆ ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.54$) มีความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.64$) และมีการจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องเป็นขั้นตอน ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.70$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.45 - 0.70 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (X_4)

(N = 35)

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.	มีการหาแหล่งเงินทุนหรือแนวทางในการรับงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการบริหารการเงินของโรงเรียน	4.48	0.70	มาก
2.	มีการบริหารงบประมาณได้อย่างเพียงพอตามที่แผนงานหรือโครงการกำหนดไว้	4.45	0.74	มาก
3.	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบในการบันทึกบัญชีอย่างชัดเจน	4.65	0.63	มากที่สุด
4.	มีการกำหนดให้มีหลักฐานหรือเอกสารที่จำเป็นในการบันทึกและควบคุมการเบิกจ่ายเงิน และตรวจสอบยอดเงินคงเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.62	0.59	มากที่สุด
รวม		4.55	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบในการบันทึกบัญชีอย่างชัดเจน ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.63$) มีการกำหนดให้มีหลักฐานหรือเอกสารที่จำเป็นในการบันทึกและควบคุมการเบิกจ่ายเงิน และตรวจสอบยอดเงินคงเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.59$) ส่วนระดับมาก มีการหาแหล่งเงินทุนหรือแนวทางในการรับงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการบริหารการเงินของโรงเรียน ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.70$) มีการบริหารงบประมาณได้อย่างเพียงพอตามที่แผนงานหรือโครงการกำหนดไว้ ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.74$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.59 - 0.74 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ (X_5)

(N = 35)

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.	มีการกำหนด จัดทำนโยบาย และแผนกลยุทธ์เพื่อให้ได้สินทรัพย์มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนได้ตรงวัตถุประสงค์และคุ้มค่า	4.51	0.74	มากที่สุด
2.	มีการกำหนดระบบการบริหารสินทรัพย์ทั้งที่เป็นเงินสดและสินทรัพย์อื่นๆ อย่างเหมาะสม ชัดเจน และเป็นไปตามระเบียบราชการ	4.62	0.59	มากที่สุด
3.	มีการกำหนดแนวทางในการป้องกันการใช้สินทรัพย์ไม่ให้เสียหายหรือผิดประเภทตลอดจนซ่อมแซมและดูแลให้พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ	4.60	0.49	มากที่สุด
4.	มีการวางแผนในการจัดหาสินทรัพย์เพื่อทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ	4.34	0.80	มาก
รวม		4.52	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการบริหารสินทรัพย์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการบริหารสินทรัพย์อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ระดับมาก จำนวน 1 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการกำหนดระบบการบริหารสินทรัพย์ทั้งที่เป็นเงินสดและสินทรัพย์อื่น ๆ อย่างเหมาะสมชัดเจน และเป็นไปตามระเบียบราชการ ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.59$) มีการกำหนดแนวทางในการป้องกันการใช้สินทรัพย์ไม่ให้เสียหายหรือผิดประเภทตลอดจนซ่อมแซมและดูแลให้พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.49$) และมีการกำหนดจัดทำนโยบาย และแผนกลยุทธ์เพื่อให้ได้สินทรัพย์มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนได้ตรงวัตถุประสงค์และคุ้มค่า ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.74$) ส่วนระดับมาก มีการวางแผนในการจัดหาสินทรัพย์เพื่อทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.59$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.49 - 0.80 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (X_6)

(N = 35)

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.	มีการรายงานข้อมูลการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนให้กับบุคคลภายในและภายนอกทราบที่สามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์	4.54	0.70	มากที่สุด
2.	มีการกำหนดมาตรฐานในการรายงานการเงินรูปแบบต่างๆ ตามกรอบระยะเวลาและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณที่จัดสรรกับผลงานที่เกิดขึ้น	4.54	0.61	มากที่สุด
3.	มีการบริหารการเงินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนงานหรือโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ชัดเจน	4.57	0.60	มากที่สุด
4.	มีการนำข้อมูลการใช้จ่ายเงินที่ผ่านมาไปเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ	4.48	0.78	มาก
รวม		4.53	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ระดับมาก จำนวน 1 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการบริหารการเงินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนงานหรือโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ชัดเจน ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.60$) มีการกำหนดมาตรฐานในการรายงานการเงินรูปแบบต่าง ๆ ตามกรอบระยะเวลาและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณที่จัดสรรกับผลงานที่เกิดขึ้น ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.61$) มีการรายงานข้อมูลการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนให้กับบุคคลภายในและภายนอกทราบที่สามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.70$) และส่วนระดับมาก

มีการนำข้อมูลการใช้จ่ายเงินที่ผ่านมาไปเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.78$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 0.78 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายใน (X_7)

(N = 35)

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	μ	σ	ระดับ
1.	มีการจัดระบบการสำรวจ ตรวจสอบควบคุมทางการเงินของโรงเรียนให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	4.60	0.60	มากที่สุด
2.	มีการตรวจสอบควบคุมการบริหารการดำเนินงานกิจกรรมการใช้ทรัพยากรต่างๆของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.54	0.65	มากที่สุด
3.	มีการกำหนดและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการตรวจสอบภายในของโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.62	0.54	มากที่สุด
4.	มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานตรวจสอบภายในของโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.45	0.70	มาก
รวม		4.55	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการตรวจสอบภายในในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการตรวจสอบภายในอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ระดับมาก จำนวน 1 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการกำหนดและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการตรวจสอบภายในของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.54$) มีการจัดระบบการสำรวจ ตรวจสอบควบคุมทางการเงินของโรงเรียนให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.60$) และมีการตรวจสอบควบคุมการบริหารการดำเนินงานกิจกรรมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.65$) ส่วนระดับมาก มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ

ของการดำเนินงานตรวจสอบภายในของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.70$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าการกระจายของข้อมูลน้อย ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.54 - 0.70 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

จากการวิเคราะห์ระดับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง รายด้านทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนงบประมาณ 2) ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ 5) ด้านการบริหารสินทรัพย์ 6) ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7) ด้านการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยคัดเลือกคำถามที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตต่ำสุดในแต่ละด้านนำมาใช้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้าตรวจติดตามงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์แต่ละด้านสรุป ได้ดังนี้

ด้านการวางแผนงบประมาณ

1. โรงเรียนวางแผนงบประมาณ ให้ครอบคลุมแหล่งเงินที่ได้รับการจัดสรร
2. โรงเรียนมีการกำหนดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมอย่างครอบคลุม และเปิดโอกาสให้คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนอนุมัติใช้แผนปฏิบัติการประจำปี

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

1. โรงเรียนต้องมีการวิเคราะห์ต้นทุนผลผลิตจากการรายงานการใช้จ่ายเงินในปีที่ผ่านมา โดยใช้ข้อมูลจากการที่ได้จากการติดตามตรวจสอบการบริหารต้นทุนหรือการรายงานการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติการประจำปี
2. โรงเรียนต้องมีจัดการประชุมแนวทางการคำนวณต้นทุนผลผลิต โดยยึดมาตรฐานราคากลางที่กระทรวงการคลังกำหนดก่อนการเสนอโครงการ/กิจกรรมอย่างเป็นระบบ

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

1. โรงเรียนต้องมีคำสั่งแต่งตั้ง มอบหมายภาระงานที่ชัดเจน และมีแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องเป็นขั้นตอน
2. โรงเรียนควรมีการอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างเป็นประจำทุกปี

ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

1. โรงเรียนมีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้งบประมาณที่ชัดเจน เริ่มตั้งแต่บันทึกการเสนอขอใช้งบประมาณ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี
2. โรงเรียนมีการคัดกรองการใช้งบประมาณและระเบียบข้อห้ามพัสดุก่อนจัดสรรขออนุมัติงบประมาณจากผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้านการบริหารสินทรัพย์

1. โรงเรียนมีการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สิน และครุภัณฑ์ มีการตรวจนับทรัพย์สินประจำปี ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
2. โรงเรียนมีการประชุม ชี้แจง กำกับ ติดตาม การรายงานสภาพการใช้งานเพื่อขอทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาทุกครั้ง

ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

1. โรงเรียนต้องมีการประเมินโครงการหรือกิจกรรม สรุปการใช้งบประมาณในแต่ละปีการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปวางแผนและปรับปรุงและประกอบการตัดสินใจจัดกิจกรรม/โครงการในปีต่อไป
2. โรงเรียนมีการประชุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานรายงานโครงการ/กิจกรรมในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

ด้านการตรวจสอบภายใน

1. โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน เพื่อเตรียมความพร้อมของข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและมีแนวทางที่ชัดเจนก่อนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเข้ามาติดตามตรวจสอบภายใน
2. โรงเรียนมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบที่มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานตรวจสอบภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยให้นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการพัฒนางานให้ดีขึ้นในปีการศึกษาต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง และ 2) แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ประชากรของการวิจัย คือ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง จำนวน 7 โรง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 35 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ตามแนวคิดของชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) มัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต และด้านการวางแผนงบประมาณตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างตามแบบสอบถามความคิดเห็นทั้ง 7 ด้าน จึงนำมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงบประมาณ จำนวน 3 คน ได้มีความคิดเห็น ดังนี้

ด้านการวางแผนงบประมาณ

โรงเรียนวางแผนงบประมาณ ให้ครอบคลุมแหล่งเงินที่ได้รับการจัดสรร

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

โรงเรียนมีการประชุมแนวทางการคำนวณต้นทุนผลผลิต โดยยึดมาตรฐานราคากลางที่กระทรวงการคลังกำหนดก่อนการเสนอโครงการ/กิจกรรมอย่างเป็นระบบ

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

โรงเรียนต้องมีคำสั่งแต่งตั้ง มอบหมายภาระงานที่ชัดเจน และมีแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องเป็นขั้นตอน

ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

โรงเรียนมีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้งบประมาณ ที่ชัดเจนเริ่มตั้งแต่บันทึกเสนอขอใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี

ด้านการบริหารสินทรัพย์

โรงเรียนมีการประชุม ชี้แจง กำกับ ติดตาม การรายงานสภาพการใช้งาน เพื่อขอทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาทุกครั้ง

ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

โรงเรียนต้องมีการสรุปประเมินโครงการหรือกิจกรรม สรุปการใช้งบประมาณในแต่ละปีการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปวางแผนและปรับปรุงและประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรม/โครงการในปีต่อไป

ด้านการตรวจสอบภายใน

โรงเรียนมีการจัดทำรายงานผลตรวจสอบที่มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน ตรวจสอบภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยให้นำผลการตรวจสอบมาใช้ในการพัฒนางานให้ดีขึ้นในปีการศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบด้านงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงบประมาณ ต้องมีความรู้ มีความเข้าใจในเรื่องการบริหารงบประมาณเป็นอย่างดี ยึดตามกฎระเบียบของกระทรวงการคลังและคู่มือการใช้จ่ายแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมุ่งเน้นถึงการบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้น และมีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเกิดความคุ้มค่า ประหยัด ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียนและเกิดประโยชน์ทางราชการสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร แต้มเรืองอิฐ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตสุภา ลิขิตรุ่งโรจน์ ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความซับซ้อนมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบภายในการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ การบริหารสินทรัพย์ การคำนวณต้นทุนผลผลิต และการวางแผนงบประมาณ ตามลำดับ

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีความซับซ้อนเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 อาจเป็นเพราะการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในโรงเรียน จำเป็นจะต้องมีการจัดหาหรือการให้ได้มาซึ่งพัสดุหรือบริการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในโรงเรียน โดยคำนึงถึงต้นทุนความจำเป็นรายละเอียด คุณภาพ และ

ความคุ้มค่าในการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งต้องมีการกำหนดให้มีระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นขั้นตอน รัดกุม รวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบที่ราชการกำหนด มีการจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้อง และมีความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวราณี ช้อนกลิน และสาริศา เจนเข้ว่า ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบ บูรณาการศักรฐมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า การบริหาร งบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง อยู่ในระดับมากที่สุด

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการ ตรวจสอบภายใน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 2 อาจเป็นเพราะการ ตรวจสอบมีประสิทธิผลในการดำเนินงานของระบบและกระบวนการควบคุมของโรงเรียน การตรวจสอบภายในควรมีการแสดงข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่อง เพื่อนำไปแก้ไขมากกว่าการปกปิดไว้ และโรงเรียนมีระบบการประเมินผลแผนงานที่สำคัญในเชิงลึกเป็นระยะ เพื่อช่วยในการจัดทำตัวชี้วัด ข้อมูลป้อนกลับสำหรับปรับปรุงและพัฒนาความสำเร็จของผลการทำงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายใน มีการกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัฐญิกา จันทรขึ้น ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายใน มีสภาพการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร แต้มเรืองอิฐ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการ บริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการ บริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 3 อาจเป็นเพราะมีการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายตามกฎหมายของทาง ราชการ มีจัดสรรงบประมาณตามโครงการ/แผนงานตามความเหมาะสม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำบันทึกบัญชีแยกประเภท จัดรายงานงบประมาณที่เป็นปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบยอดเงินคงเหลือ รวมไปถึงการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบควบคุมการใช้จ่ายอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพร แต้มเรืองอิฐ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ มีค่ามัธยเทศคณิต อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 4 อาจเป็นเพราะการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการติดตามการดำเนินงานและการใช้งบประมาณอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการกำหนดขั้นตอน มาตรฐานและวิธีการใช้จ่ายและรายงานงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ จำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบ ติดตามข้อมูลการใช้จ่ายเงินที่เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงิน และดำเนินงานที่เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนงานหรือโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และสามารถนำข้อมูลในการใช้งบประมาณที่ผ่านมาไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการนั้นในปีถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตสุภา ลิขิตรุ่งโรจน์ ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณี ช้อนกลิ่น และสาริศา เจนเขว้า ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศักรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า การบริหารงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีค่ามัธยเทศคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 5 อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการกำหนดความต้องการในการใช้สินทรัพย์ ซึ่งต้องมีการจัดทำนโยบายและแผนกลยุทธ์เพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ทั้งที่เป็นรูปแบบเงินสดและสินทรัพย์อื่น ๆ มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในสถานศึกษาได้ตรงตามวัตถุประสงค์และคุ้มค่า รวมไปถึงกำหนดระบบการบริหารสินทรัพย์ ซึ่งแนวทางในการใช้สินทรัพย์ไม่ให้เกิดความเสียหายหรือผิดประเภท ตลอดจนซ่อมแซมดูแลให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ อีกทั้งยังต้องมีการวางแผนในการจัดหาสินทรัพย์เพื่อมาทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิพงษ์ สดชื่น อัจฉรา นิยมภา และสุชาติ นันทะไชย ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ อยู่ในระดับมากที่สุด

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีค่ามัธยเทศคณิต อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 6 อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการวิเคราะห์รายละเอียดของงบประมาณในแต่ละแผนงาน/โครงการในปีที่ผ่านมา เพื่อใช้ในการกำหนดงบประมาณในปีปัจจุบัน มีการระบุผลผลิต ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่จะได้รับจาก

การดำเนินกิจกรรม รวมถึงการประเมินทางเลือกที่อาจทำให้เกิดต้นทุนที่ต่ำกว่าแต่ได้ผลเท่าเดิม อีกทั้งโรงเรียนมีการปรับปรุงการกำหนดงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างเป็นระบบ โดยการพิจารณาทางเลือกต่างๆ ในการประหยัดค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกิจกรรมหรือโครงการได้อย่างเหมาะสม มีการกำหนดกิจกรรม ระบุผลผลิตที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และมีการกำหนดให้มีระบบในการติดตามตรวจสอบการบริหารต้นทุนอย่างเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัฐฎิกา จันทรขึ้น ได้ทำการศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนและผลิต อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร แต้มเรืองอิฐ ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านการคำนวณต้นทุนและผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด

การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ด้านการวางแผนงบประมาณ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะการวางแผนงบประมาณในสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน มีการร่วมกันวางแผนงบประมาณระหว่างผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าการบริหารงบประมาณ เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่บัญชีอย่างชัดเจน โดยคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนของโรงเรียนรับรู้และเข้าใจหน้าที่ของตนเองในการจัดทำงบประมาณใช้จ่าย ในแต่ละแผนงานหรือโครงการ ตามประเภทค่าใช้จ่ายที่กำหนด ครอบคลุมแหล่งงบประมาณและมีความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาณี ช้อนกลิ่น และสาริศา เจนเขว่า ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศีขรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า การบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เป็นพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า แนวทางการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง เป็นพหุแนวทางมีดังนี้

ด้านการวางแผนงบประมาณ โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณที่ครอบคลุมแหล่งเงินงบประมาณและมีความโปร่งใส โดยลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม และเปิดโอกาสให้คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนอนุมัติใช้แผนปฏิบัติการประจำปี ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวางแผนงบประมาณ การจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจหลักของโรงเรียน เพื่อนำกลยุทธ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ กลยุทธ์ที่ได้จากการจัดทำแผนกลยุทธ์ จะต้องนำมาแปลงสู่แผนการดำเนินงานหรือกลยุทธ์ระดับการปฏิบัติ มีรูปแบบในการเขียนแผนงาน / โครงการ ไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมจัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายในแต่ละแผนงาน / โครงการตามประเภทค่าใช้จ่ายที่กำหนดและครอบคลุมทุกแหล่งเงินงบประมาณ รวมถึงการประมาณการค่าใช้จ่ายล่วงหน้าสำหรับการดำเนินงานอีก 2 ปีงบประมาณ เพื่อเป็นการประกันว่าหากสถานการณ์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพด้านการจัดสรรงบประมาณมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับผลลัพธ์และคุณภาพทางการศึกษา อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการงบประมาณที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและขับเคลื่อนด้วยข้อมูลอย่างเป็นระบบ และทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวาณี ช้อนกลิ่น และสาริศา เจนเขว้า ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศึกษารูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาให้คณะทำงานมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบาตัง และคณะ ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในโรงเรียนรัฐบาลในเขตมหากัฏฐู พบว่า การวางแผนงบประมาณได้ดำเนินการร่วมกันโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย การใช้งบประมาณโรงเรียนต่าง ๆ โดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เสนอแนะให้รัฐบาลท้องถิ่นและสำนักงานการศึกษาสนับสนุนนโยบายบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและยืดหยุ่นมากขึ้น

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์ต้นทุนผลผลิตจากการรายงานการใช้จ่ายเงินในปีที่ผ่านมาโดยใช้ข้อมูลจากการสรุปโครงการหรือกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี หรือรายงานการใช้จ่ายเงินประจำปี โดยจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนกิจกรรม เพื่อบุคลากรของโรงเรียนจะได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและบริหารงบประมาณ เพราะต้นทุนเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึงประโยชน์ในการพิจารณาทบทวนการดำเนินงานของแผนงาน / โครงการดังกล่าวว่าควรดำเนินการต่อไป หรือหยุดดำเนินการ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดวางระบบในการคิดต้นทุนผลผลิตที่เหมาะสม และสามารถแสดงผลได้โดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการดำเนินงานและการติดตามตรวจสอบ นอกจากนั้นจะต้องมีระบบการบริหารต้นทุนที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ยึดมาตรฐานราคา

กลางที่กระทรวงการคลังกำหนด และเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัญญิกา จันทรชื่น ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนกิจกรรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำและบริหารงบประมาณ

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนโดย ระบุบทบาท หน้าที่ และขอบเขตอำนาจ พร้อมชี้แจงขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นไปตามระเบียบแนวทางโดยการจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการได้ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นระบบและปลอดภัย มีการวางแผนการจัดซื้อที่บ่งบอกว่าจะจัดซื้อพัสดุชนิดไหน เวลาใด และ จัดซื้ออย่างไร เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานทันเวลา มีปริมาณ มีคุณภาพ และมีราคา ที่เหมาะสม จะต้องมีการวางแผนในการจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อย่างคุ้มค่า อีกทั้งหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรประสานจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เข้ามาเป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ แก่บุคลากรที่รับผิดชอบ เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานของระบบจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณี ช้อนกลิ่น และสาริศา เจนเข้ว่า ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อ พัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศึกษานิเทศก์ 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ควรจัดอบรมการกำหนดผลผลิตที่ชัดเจน การจัดซื้อจัดจ้างเป็น ขั้นตอนโปร่งใสตรวจสอบได้

ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โรงเรียนควรมีการจัดลำดับ ขั้นตอนการใช้งบประมาณที่ชัดเจนเริ่มตั้งแต่บันทึกเสนอขอใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี และควรประสานจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานทางการเงินและการ ควบคุมงบประมาณ เข้ามาเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือแนะนำ เพื่อให้การบริหารงานทางการเงินและการ ควบคุมงบประมาณถูกต้องตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการที่มี ความคล่องตัวทางการเงินของโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องมีมาตรฐานในการควบคุมงบประมาณ วางแผนแนวทางการบริหารจัดการทางการเงินล่วงหน้า รวมถึงการกำหนดความรับผิดชอบในเรื่อง การบัญชี การเงิน การอนุมัติสั่งจ่ายและการเบิกจ่ายรายการทางการเงินที่ชัดเจน สอดคล้องกับ งานวิจัยของบันและจาเนอร์ ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการทางการเงินผู้อำนวยการโรงเรียนในมอญกลานส

สังกัดเขตชอริโซคอน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางปฏิบัติด้านการจัดการทางการเงิน สะท้อนให้เห็นจากวิธีการคำนวณที่ซับซ้อนในมิติต่าง ๆ กระบวนการบริหารวางแผนและทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการทางการเงิน โดยมอบกลยุทธ์และโอกาสในการฝึกอบรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัญญิกา จันทรขึ้น ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ควรประสานจัดหาบุคลากรที่มีความรู้มาเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้การบริหารงานทางการเงินและการควบคุมงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้องตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารสินทรัพย์ โรงเรียนควรมีการประชุม ชี้แจง กำกับ ติดตาม การรายงานสภาพการใช้งาน เพื่อขอทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาทุกครั้ง ทุกภาคส่วนควรตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารสินทรัพย์ โดยจัดให้มีการประชุม เพื่อร่วมกันวางแผนล่วงหน้าในการจัดหาสินทรัพย์เพื่อทดแทนสินทรัพย์เดิม หากโรงเรียนมีการใช้สินทรัพย์ที่ไม่คุ้มค่าหรือไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นผลให้มีต้นทุนในการดำเนินงานสูงกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและแต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบข้อมูลสภาพของสินทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การจัดซื้อสินทรัพย์ใหม่เกิดจากความจำเป็นโดยแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัญญิกา จันทรขึ้น ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ทุกภาคส่วนควรตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารสินทรัพย์

ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน โรงเรียนต้องมีการสรุปประเมินโครงการหรือกิจกรรม สรุปการใช้งบประมาณในแต่ละปีการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปวางแผนและปรับปรุงและประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรม / โครงการในปีต่อไป มีการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลการทำงานของบุคลากรที่รับผิดชอบเจ้าหน้าที่พัสดุและเจ้าหน้าที่การเงินของแต่ละโรงเรียน อีกทั้งควรมีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ในส่วนของการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ที่ต้องอาศัยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รับผิดชอบงานงบประมาณ และการกำกับ ติดตาม เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยกำหนดเวลาในการรายงานทางการเงินที่สามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีระบบการรายงานทางการเงินที่ชัดเจน และมีกระบวนการยืนยันความสม่ำเสมอของรายงานการเงินที่เป็นปัจจุบัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิพงษ์ สดชื่น อัจฉรา นิยมภา และสุชาดา นันทะไชย ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณที่มี

ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินการบริหารงานงบประมาณที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ไม่ซ้ำซ้อน และงานบรรลุวัตถุประสงค์ และมีคุณภาพสูง ประกอบด้วยหลักการในการดำเนินงานและกระบวนการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้รับผิดชอบงานงบประมาณ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

ด้านการตรวจสอบภายใน โรงเรียนควรมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบที่มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานตรวจสอบภายในของโรงเรียนอย่างชัดเจน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงประสิทธิภาพ และกระบวนการดำเนินงาน โดยการนำผลการตรวจสอบมาใช้ในการพัฒนางานให้ดีขึ้นในปีการศึกษาต่อไป อีกทั้งควรแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างระบบการตรวจสอบภายในที่ชัดเจน มีการระบุงานด้านการตรวจสอบภายในไว้ในแผนงาน และควรมีการแสดงข้อผิดพลาด / บกพร่องเพื่อบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้นำไปแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาความสำเร็จผลงานการทำงานของโรงเรียนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัญญา จันทร์ชื่น ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ควรแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้นำไปแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาความสำเร็จของผลงานการทำงานของโรงเรียนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการดำเนินการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรมีการส่งเสริมการจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมทุกแหล่งเงิน

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรมีการส่งเสริมจัดอบรมและสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อนที่ปรึกษาด้านงบประมาณให้ความรู้ความเข้าใจหรือทำแนวทางในการนำต้นทุนวิเคราะห์ทางตรง และทางอ้อม ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด
3. ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูควรส่งเสริมในการจัดทำคู่มือการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ตรงตามระบบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานในโรงเรียนอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรส่งเสริมการบริหารงบประมาณให้เพียงพอตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้ ให้มีการเบิกจ่ายเป็นระบบ ขั้นตอน และเป็นปัจจุบัน
5. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรส่งเสริมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสินทรัพย์ เนื่องจากข้อมูลค่อนข้างมากและหลากหลาย หากมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สะดวกและง่ายต่อการค้นหา
6. ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูควรส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน มีความสัมพันธ์กับผลผลิต และมีการรายงานทางการเงินที่ชัดเจน ตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอ โปร่งใส และเป็นปัจจุบัน
7. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติของโรงเรียน และนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน โดยมีมาตรการตรวจสอบภายในที่ถูกต้องชัดเจน เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างเผยแพร่ออกไปและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4
3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

รายการอ้างอิง

กิตติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์จำกัด, 2551.

กชกร เฉลิมกาญจนา. การบัญชีบริหาร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติ

บุคคล. กรุงเทพฯ : โรงเรียนพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556.

..... แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2548.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

..... พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2550.

..... พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.

..... พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546และ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. การคลังสาธารณะ ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

จิตสุภา ลิขิตรุ่งโรจน์. "ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร." วารสาร
วิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-
สิงหาคม 2563): 26.

จิรัญญา จันทร์ชื่น. "การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1."
วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-
มิถุนายน 2564): 18.

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำงบประมาณ
ระบบใหม่. กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์มและโซเท็กซ์, 2544.

ไทรรัตน์ โภคพลากรณ์. การบริหารการคลังและงบประมาณสาธารณะ: แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพฯ
: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การ ทฤษฎี และการออกแบบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2550.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 28 “พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (22 กรกฎาคม 2553).

ภารดี อนันต์นาวิ. **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. บริษัท สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด, 2552.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 63 ง (ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2542).

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนที่ 40 ก. (6 เมษายน 2560).

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2556**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2556.

รุ่ง แก้วแดง. **โรงเรียนนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2546.

โรงเรียนบ้านลำอี่ชู. **ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567**. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61559617687448#>

โรงเรียนบ้านหนองกร่าง. **ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567**. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://kansandbox.org/bannongkrang/>

โรงเรียนบ้านหนองแกใน. **ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567**. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063620273793>

โรงเรียนบ้านหนองรี. **ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567**. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568.

เข้าถึงได้จาก https://www.facebook.com/bannongree.kan4/?locale=th_TH

โรงเรียนบ้านหนองหวาย. **ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567**. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/rr.ban.hnxng.hway.bxphlxy/>

โรงเรียนบ้านหนองสำโรง. **ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567**. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/r.r.ban.hnxng.sarong>

โรงเรียนบ้านหลังเขา. **ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ปีการศึกษา 2567**. เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100094628647078>

วรกาญจน์ สุขสดเดียว. การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

วรรณุช สาเกผล. ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน. เข้าถึงเมื่อ 17 ธันวาคม 2567. เข้าถึง
ได้ จาก <https://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20210906-1.pdf>

วรภาพร แต้มเรืองอิฐ. “การตัดสินใจของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1.” วารสาร มจร บาลี
ศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2566): 115.

วีระยุทธ ชาทะกาญจน์. เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

วาณี ช้อนกลิ่น และสาริศา เจนเข้ว่า. “การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนา
ระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศึกษ
ภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1.” วารสารมหา
จุฬาลงกรณ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566): 284.

สมาน อัสวภูมิ. การบริหารการศึกษสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่
4 อุบลราชธานี : หจก. อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์, 2551.

สัมมา รณิธย์. หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง
2560.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
บริหารการศึกษา.” ประมวลผลชุดวิชาสัมมนาปัญหาแนวโน้มทางการบริหาร
การศึกษา หน่วยที่ 7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. การบัญชีบริหาร MANAGERIAL ACCOUNTING (ฉบับปรับปรุงใหม่
ล่าสุด). พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : กรีนไลฟ์ พรินติ้งเฮาส์, 2563), 226.

สมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ. หลักนิติธรรมกับการบริหารงบประมาณ. กรุงเทพฯ : สำนักงานศาล
รัฐธรรมนูญ, ม.ป.ป.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เล่ม

1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2546.

_____. แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครการ
บริหารงานงบประมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา, 2554.

สำนักงานงบประมาณ. “ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2562.” หมวด 4 31
กรกฎาคม 2562.

- _____ . ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2562. กรุงเทพฯ : สำนักงบประมาณ. 2562. หน้า 3 – 30.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568.” เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2568. เข้าถึงได้จาก <https://www.home.kan4.go.th>
- _____ . “ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2568.” เข้าถึงเมื่อ 22 สิงหาคม 2568 เข้าถึงได้จาก https://www.facebook.com/kanchanaburi4/?locale=th_TH
- _____ . “หนังสือที่ ศธ 04222/1263 เรื่อง แจ้งกำหนดการตรวจสอบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา.” 24 พฤศจิกายน 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การจัดทำงบประมาณแบบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEL). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547.
- _____ . แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.
- _____ . แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2568. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การบริหารการเงินในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2543.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2560.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556.
- สุทธิพงษ์ สดชื่น อัจฉรา นิยมภา และสุชาติ นันทะไชย. “แนวทางการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.” วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ ปีที่ 8, ฉบับที่ 29 (ธันวาคม 2562): 164.

สุปรียา แก้วละเอียต. **กฎหมายการคลัง ภาควงงบประมาณแผ่นดิน**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2563.

สรวิชัย ว่องสหัสกุลชัย. “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.” **วารสารธรรมเพื่อชีวิต** 30, 3 (มิถุนายน-กันยายน 2567): 580.

Amado, Jennylyn A. and others., “Financial Management Practices of Elementary School Heads: A Case Study,” **ASEAN Journal of Economic and Economic Education** 4 ,1 (2025): 25-40.

Batang, Samson. and others., “Analysis of Budget Utilization Efficiency in Public Schools in Mahakam Ulu,” **Jurnal Riset Ilmu Pendidikan** 5, 1 (2025): 138-147.

Best, John W. **Research in Education**. New York: Prentice, 1970.

Buban, Robert Gleabo. and Janer, Susan S. “Financial Management of School Heads in Magallanes Districts” **United International Journal for Research & Technology** 5, 7 (2024): 346-358.

Chung, Kae H. and Magginson, Leeon C. **Organization Behavior Development Managerial Skills**. New York : Harper and Row Pubisher, 1981.

Eckstein, Otto. **Public finance**. 4th ed. (NJ.: Prentice-Hall Publishers, 1979), 30.

Luther, Gulick. and Urwick, L. **Papers on the Science of Administration**. London : Routledge, 2004.

Lunenburg, Fred C. and Ornstein, Allan C. **Educational Aministration Concepts and Practices**. 7th ed. CA: Wadsworth, 2020.

Likert, Rensis. **New Pattern of Management**. New York: McGraw-Hill Book Company, 1992.

Maisaroh, Siti., Slamet, PH., and Hadi Samsul., “The Budget Planning Determinant Factors at State Primary Schools in Yogyakarta Province.” **International Journal of Instruction** (2019): 353-368.

Sherwood, Frank P. **The Management Approach to Budgetin** Brussels: International of Administrative Science, 1954.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ อว 8612.2/679

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

21 ตุลาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง

ด้วย นางสาวณิชา เพชรศรีงาม รหัสนักศึกษา 660620126 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับ อนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน หัวหน้างบประมาณ ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อประกอบการทำวิจัย ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุตา เดียเจริญ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง”

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียน มีจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ และครูผู้สอน จำนวน 2 คน
2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับ จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน หรือโรงเรียนของท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยจะนำผลไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาทุกท่าน โปรดตอบให้ครบถ้วนทุกข้อ ตามความเป็นจริง
3. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ จำนวน 29 ข้อ
 ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นในรูปแบบ Google Form โดยท่านสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดตามที่แนบมาด้วย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากทุกท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวณิชา เพชรศรีงาม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
2	อายุ ☐ 21 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 – 60 ปี ☐ 60 ปีขึ้นไป	
3	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ☐ หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ ☐ ครูผู้สอน	
4	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ☐ 1 – 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 16 – 20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพการบริหารงบประมาณของโรงเรียนของท่านว่ามีระดับการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในแต่ละด้านอยู่ในระดับใด และแบบสอบถามแต่ละข้อจะมีคำตอบ 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	ความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การวางแผนงบประมาณ							
1	มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนอย่างครบถ้วน						
2	มีการลำดับความสำคัญของแผนงานในแผนกลยุทธ์อย่างเหมาะสม						
3	มีการจัดทำกรอบงบประมาณการรายรับล่วงหน้าในระยะปานกลาง						
4	มีการจัดทำกรอบงบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าในระยะปานกลาง						
5	มีการจัดสรรงบประมาณได้อย่างครอบคลุมเหมาะสม และเป็นธรรม						

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	ความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การคำนวณต้นทุนผลผลิต							
6	มีการคิดคำนวณต้นทุนในการบริหารจัดการ การศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่าง เป็นระบบ						
7	มีการพิจารณาทางเลือกต่างๆในการ ประหยัดค่าใช้จ่ายสำหรับการจัด การศึกษาอย่างเหมาะสม						
8	มีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้าน ปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนค่าใช้จ่าย ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสมและชัดเจน						
9	มีการกำหนดให้มีระบบในติดตาม ตรวจสอบการบริหารต้นทุนอย่าง เหมาะสม						
การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง							
10	มีการกำหนดให้มีระบบการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นไปตามระเบียบที่ราชการกำหนด						
11	มีการจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติในการ จัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้อง เป็นขั้นตอน						
12	มีความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง						
13	มีการพิจารณาความจำเป็น รายละเอียด และความคุ้มค่าในการจัดซื้อจัดจ้างอื่น ๆ						

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	ความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ							
14	มีการหาแหล่งเงินทุนหรือแนวทางในการรับงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการบริหารการเงินของโรงเรียน						
15	มีการบริหารงบประมาณได้อย่างเพียงตามที่แผนงานหรือโครงการกำหนดไว้						
16	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบในการบันทึกบัญชีอย่างชัดเจน						
17	มีการกำหนดให้มีหลักฐานหรือเอกสารที่จำเป็นในการบันทึกและควบคุมการเบิกจ่ายเงิน และตรวจสอบยอดเงินคงเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม						
การบริหารสินทรัพย์							
18	มีการกำหนด จัดทำนโยบาย และแผนกลยุทธ์เพื่อให้ได้สินทรัพย์มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนได้ตรงวัตถุประสงค์และคุ้มค่า						
19	มีการกำหนดระบบการบริหารสินทรัพย์ทั้งที่เป็นเงินสดและสินทรัพย์อื่นๆ อย่างเหมาะสม ชัดเจน และเป็นไปตามระเบียบราชการ						
20	มีการกำหนดแนวทางในการป้องกันการใช้สินทรัพย์ไม่ให้เสียหายหรือผิดประเภทตลอดจนซ่อมแซมและดูแลให้พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ						

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	ความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
21	มีการวางแผนในการจัดหาสินทรัพย์เพื่อทดแทนสินทรัพย์เดิมที่เสื่อมสภาพ						
การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน							
22	มีการรายงานข้อมูลการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนให้กับบุคคลภายในและภายนอกทราบว่าสามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์						
23	มีการกำหนดมาตรฐานในการรายงานการเงินรูปแบบต่างๆ ตามกรอบระยะเวลาและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณที่จัดสรรกับผลงานที่เกิดขึ้น						
24	มีการบริหารการเงินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนงานหรือโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ชัดเจน						
25	มีการนำข้อมูลการใช้จ่ายเงินที่ผ่านมาไปเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ						
การตรวจสอบภายใน							
26	มีการจัดระบบการสำรวจ ตรวจสอบควบคุมทางการเงินของโรงเรียนให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้						
27	มีการตรวจสอบควบคุมการบริหารการดำเนินงานกิจกรรมการใช้ทรัพยากรต่างๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง						

ข้อที่	การบริหารงบประมาณของโรงเรียน	ความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
28	มีการกำหนดและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการ ตรวจสอบภายในของโรงเรียนอย่าง ชัดเจน						
29	มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการ ดำเนินงานตรวจสอบภายในของโรงเรียน อย่างชัดเจน						

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวณิชา เพชรศรีงาม

ที่ อว 8612.2/715

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

31 ตุลาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์วิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแกโน

ด้วย นางสาวณิชา เพชรศรีงาม รหัสนักศึกษา 660620126 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับ อนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี - หนองกร่าง” ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิตอบแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มีทนา วังถนอมศักดิ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. นางสาวมาลี เกิดผลหลากหลาย	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแกใน
2. นายสุเชษฐ์ เหลืองสุดใจชื่น	ครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณโรงเรียนบ้านหลังเขา
3. นายบรรพต ทัพชัย	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรี เขต 4 รักษาการปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการ
ฝ่ายตรวจสอบภายใน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง”

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านจะมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือว่าเป็นความลับ และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานหรือโรงเรียนของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำผลไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบถ้วนทุกข้อตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามและช่วยให้การดำเนินงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวณิชา เพชรศรีงาม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง “การบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง”

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง ผู้วิจัยนำข้อที่มีความขัดแย้งและข้อคิดที่น้อยที่สุดในแต่ละด้านมาเป็นแนวการสัมภาษณ์ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนเป็นอย่างดี ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่างอย่างไร

1. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง

ด้านการวางแผนงบประมาณ

.....

.....

.....

2. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง
ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

.....

.....

.....

3. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง
ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

.....

.....

.....

4. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง
ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

.....

.....

.....

5. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง
ด้านการบริหารสินทรัพย์

.....

.....

.....

6. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง
ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

.....

.....

.....

7. แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหนองรี-หนองกร่าง
ด้านการตรวจสอบภายใน

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้บันทึก

(นางสาวณิชา เพชรศรีงาม)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวณิชา เพชรศรีงาม

วุฒิการศึกษา

พ.ศ.2563 สำเร็จการศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (คบ. 5 ปี)

พ.ศ.2566 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย

ศิลปากร

ที่อยู่ 24/3 หมู่ 4 ตำบลช่องด่าน อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2563 ครูเอกชน โรงเรียนสารสาสน์วิเทศราชพฤกษ์ จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ.2565-ปัจจุบัน รัชมารชการครู โรงเรียนบ้านลำอิฐ อำเภอบ่อพลอย

จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

